

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Institut mezioborových studií Brno

**Vliv sociálních
sítí na výchovu mladé generace**

Bakalářská práce

**Vedoucí bakalářské práce:
PhDr. Alena Plšková**

**Vypracoval:
Marek Dvořák**

BRNO 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Vliv sociálních sítí na výchovu mladé generace“ zpracoval samostatně, na základě teoretických poznatků, praktických zkušeností a s použitím uvedené literatury.

Elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné.

V Náměšti nad Oslavou dne 25. dubna 2012

Marek Dvořák

Poděkování

Děkuji paní PhDr. Aleně Plškové za odborné vedení bakalářské práce, za její zájem, lidský rozměr a celkový přístup při zpracování dané práce.

Také bych chtěl poděkovat manželce Zuzaně a celé rodině za pomoc a především trpělivost při zpracování mé bakalářské práce.

Marek Dvořák

OBSAH

Úvod

1. Charakteristika sdělovacích prostředků	4
1.1 Média tištěná	5
1.2 Média s vysílaným signálem	7
1.3 Elektronická média.....	9
2. Sociální (společenská) síť	11
2.1 Rizika spojená s používáním sociálních sítí.....	14
2.2 Projekty věnované bezpečnému chování na internetu	20
3. Rodiče, škola a jejich role v kyberšikaně	23
3.1 Rodiče a kyberšikana	24
3.2 Škola a kyberšikana.....	25
4. Praktická část	27
4.1 Cíle, metody výzkumu, stanovení hypotéz	27
4.2 Výběr respondentů	28
4.3 Analýza a prezentace výsledků výzkumu	29
Závěr.....	58
Resumé	60
Anotace.....	61
Seznam literatury	62
Seznam příloh	65

Úvod

Jako téma mé bakalářské práce jsem si zvolil „Vliv sociálních sítí na výchovu mladé generace“. K tomuto tématu jsem se rozhodl také proto, že jsem otec dvou synů, kteří navštěvují základní školu. Každý pracovní den, poté co ráno vstanu, zapínám rádio a poslouchám zpravodajství. Do zaměstnání jezdím autem s kolegy a během cesty posloucháme různé rozhlasové stanice. Po příchodu do zaměstnání zapínám PC, čtu a vyřizuji el. korespondenci. Během pracovního dne samozřejmě přijímám a odesílám značné množství informací pracovního charakteru. Večer, po příchodu z práce, se snažíme celá rodina sejít a pohovořit o tom, co každý prožil. V pracovním týdnu večery trávím většinou nad knihou, ale velice často také u PC, nebo TV. Při poslouchání rádia, užívání internetu či sledováním TV. Vstřebáváme značné množství informací, které naše jednání, chování, rozhodování a úsudky ovlivňují v určité míře. Někoho více, jiného méně. Tato skutečnost se také týká dnešní mladé generace. V dnešní době elektronické komunikace PC, SMS, INSTANT MESSAGING poskytuje dnešní mladé generaci, ale samozřejmě nejen jí, značné množství prostoru pro získávání nových informací. Každá mince má však rub a líc, a proto i tyto možnosti v sobě skrývají určité hrozby. Cílem mé bakalářské práce je zjistit, jak užívání moderních technologií, a to především internetových sociálních sítí, ovlivňuje chování mladé generace, zda si žáci základních škol uvědomují rizika související s používáním internetu. Dále bych rád poukázal na problematiku bezpečného chování při používání internetových sociálních sítí.

Rodina, škola, kamarádi, zaměstnání, prostředí, v kterém se nacházíme. To jsou jen některé faktory, které ovlivňují chování všech lidí a také dnešní mládeže. Mimo tyto vyjmenované faktory jsou důležitým zdrojem ovlivňování chování také média jako TV, rozhlas a v dnešní elektronické době především PC a internet.

Internet je už dávno i v České republice naprosto běžné médium. Podle Českého statistického úřadu bylo při šetření z roku 2011 k internetu připojených 62 % (2,5 mil.) českých domácností, zatímco v roce 2006 bylo k internetu připojeno

pouze 27 % domácností, za pět let tak v České republice přibylo 1,4 miliónu domácností s připojením k internetu.¹ Internet, tak jak vypadá dnes (nezapomeňme, že existoval už před vznikem dnešní sítě World Wide Web), je bezesporu přitažlivý především pro mladé lidi. Ale co přesně je na Internetu tak zajímavá?

Internet je skutečným fenoménem dnešní doby. Je infrastrukturou, u které má smysl zjišťovat například počty přípojek či počty připojených počítačů. Je ale současně i prostředím, ve kterém lidé vyvíjejí určité aktivity, a proto má smysl analyzovat údaje, jak internet využívají, co na něm považují za nejzajímavější nebo nejužitečnější.

Tato práce by měla čtenáři poskytnout náhled na problematiku vztahu moderních komunikačních nástrojů a výchovy mladé generace. Dále by čtenáři měla přinést informace o tom, jak jsou rodiče a jejich děti seznámeni s nebezpečím používání moderních komunikačních prostředků.

Při zpracování tématu byla použita dostupná odborná literatura a odborné články, z velké míry byly využity informace získané z internetu z důvodu jejich aktuálnosti. Dále byly využity výsledky kvantitativního průzkumu metodou dotazníku, který měl zjistit názory mladé generace a jejich rodičů na používání moderních komunikačních technologiích.

---

¹ <http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf>

1. Charakteristika sdělovacích prostředků

Slovo médium vychází z latiny a znamená prostředek, prostředníka. Média (médium) jsou tedy zprostředkovatelé nějakého sdělení směrem k příjemci. Média jsou neodmyslitelnou součástí života společnosti. Společnost se nějak snaží zajistit, aby komunikace a výměna informací probíhala na určité úrovni. V moderních společnostech představují média stále významnější roli při uskutečňování těchto snah. Získávat poznatky o společnosti znamená stále více získávat poznatky z médií. Obohacovat se o prožitky znamená stále více se obohacovat o prožitky z médií. Snaha prosadit novou myšlenku znamená, stále více vkládat naděje do médií.² Média jsou také prostředkem zábavy a určují nejběžnější způsob trávení volného času. Pomáhají ho také organizovat. Výsledkem je skutečnost, že představují největší a stále se rozšiřující průmyslové odvětví, které nabízí mnoho pracovních příležitostí a bohatou škálu potencionálních ekonomických zisků. Je také nesporné, že zasahují jak do života společnosti, tak jedince a to ne vždy příznivě. Účinky masových sdělovacích prostředků vždy zahrnují jak antisociální, tak prosociální složku. Je tedy zřejmá jak jejich pozitivní role, tak i negativní role.

Noviny, časopisy, filmy, rozhlasové a televizní vysílání, stejně jako mnohé internetové stránky, nabízejí sdělení, o která je z nejrůznějších důvodů zájem. Produkce a distribuce takových sdělení jsou organizována tak, aby se mohla průběžně či pravidelně šířit k uživatelům – zájemcům. Jejich zájem může být formován celou řadou podnětů, od potřeby orientovat se v politickém či ekonomickém životě společnosti, přes snahu vzdělat se, pobavit se, či jen zaplnit volný čas. Motivy k šíření sdělení mohou být také rozlišné, od snahy upoutat pozornost, dosáhnout ekonomického prospěchu, nebo pobavit příjemce. Fakt, že podstatným rysem působení médií je pravidelné či průběžné šíření sdělení, vede mimo jiné k tomu, že čtenáři, diváci a posluchači nejsou konkrétní individuální adresáti či skupiny adresátů, nýbrž anonymní, jen obecnými rysy definované množiny příjemců. Obecnými rysy přitom může být příslušnost k určité společenské vrstvě, identifikace s nějakým (národním, etnickým) celkem či politickým proudem, nebo dokonce jen soubor

---

² Burton, G., Jiráček, J., *Úvod do studia medií*, 1.vyd. Brno, Barrister & Principal, 2001, s.14.

určitých charakteristik, které reprezentují ten či onen typ životního stylu, lidé se specifickým zaměřením, např. členové fotoklubu.

Média slouží také k podpoře interpersonální komunikace. Interpersonální komunikací obecně rozumíme komunikaci tváří v tvář. S rozvíjejícími se technologiemi se stále častěji interpersonální komunikace realizuje mezi lidmi, kteří mohou být od sebe vzdáleni tisíce kilometrů. Tato komunikace je realizována prostřednictvím moderních komunikačních technologiích. Podle De Vita: „*Počítačem zprostředkovaná komunikace (computer-mediated communication, zkratka CMC) je interpersonální komunikace probíhající prostřednictvím počítačového spojení. E-mail, chat, instant messaging, webové stránky nebo blogy jsou jejími příklady.*“³

Mediální komunikace je podstatným rysem života společností. Jedinec by měl být schopen orientovat se v okolním světě, jehož jsou média podstatnou součástí. Proto lze považovat schopnost rozumět médiím za základní výbavu současného člověka. Podle Burtona by měla být mediální gramotnost, tedy kvalita pohledu, s níž je jedinec schopen přistupovat k médiím, jako jedna z podmínek rozvíjení občanské společnosti.⁴ Mediální problematika proniká do učebních programů základních a středních škol, stává se předmětem zájmu specializovaných sociálně vědních disciplín, konstituuje se jako respektované téma v samotných médiích.

V rovině technologické můžeme média rozčlenit do tří hlavních skupin:

- Média tištěná (noviny, časopisy, knihy)
- Média s vysílaným signálem (rozhlas, televize)
- Média nová (internet, sociální sítě, mobilní telefony)⁵

---

³ DeVito J. *Základy mezilidské komunikace*, 1. vyd, Praha, Grada, 2008, s.29

⁴ Burton, G., Jiráček, J., *Úvod do studia medií*, 1.vyd. Brno, Barrister & Principal, 2001, s.14

⁵ Vašutová, M., *Proměny šikany ve světě nových medií*, Filozofická fakulta Ostravské univerzity, 2010, s.12

1.1 Média tištěná

Tato kapitola nabízí přehled klasických medií jako je tisk, noviny. Museli bychom se vrátit několik milionů let zpátky, až do dob, kdy žili předchůdci člověka, kteří si mezi sebou začali předávat signály, aby mohli vést koordinovaný společenský život. Jak se jejich učení v průběhu věků zvyšovalo, hominidé začali být postupně schopni vytvářet, využívat a předávat mezi sebou postupy jak vyrábět primitivní nástroje. Postupem času vzrůstala potřeba stále účinnější komunikace. Předchůdci člověka museli vychovávat děti, spolupracovat při lovu, vyrovnávat se s těžkými podmínkami a bránit se před nepřáteli. Kdyby jejich komunikační soustavy selhaly, dnes bychom zde nebyli. Tvar a schopnosti lebky, jazyka, patra a hrtanu zabezpečili základní komunikaci dnešního člověka.

Zhruba před čtyřiceti tisíci roky se u člověka vyvinula schopnost mluvit.⁶ Vývoj řeči a jazyka poskytl velkou výhodu v boji o zdroje obživy a o přežití. Začaly se hromadit promyšlené pomůcky a technologie, z nichž některé využíváme dodnes. Záhy se objevilo psaní. Rozvoj přenosných médií a vytvoření abeced zvýšilo jeho účinnost. Rozvoj lidské civilizace postupoval stále rychlejším a rychlejším tempem. Proměny v komunikaci zásadně změnilu podobu lidské existence.

Mnohem později se objevil knihtisk. V poměrně krátké době byla k dispozici nadměrná hojnost knih. Umění, vědy a veškeré lidské vědění vzkvétaly. Tisk vedl posléze ke vzniku novin pro elitu a nakonec v minulém století k masovému tisku. S příchodem dvacátého století se tempo technického rozvoje zvýšilo a nastala epocha masové komunikace. Jakoby mávnutím ruky se objevil film, pak rozhlas a po něm televize, to vše doprovázeno rozvojem souvisejících odvětví. Dnes jsme uprostřed této nové epochy – epochy počítačů a s tím související komunikace pomocí nich prostřednictvím internetu.⁷

---

⁶ Klein, H., Kresse, A., *Psychologie – základ úspěchu v práci*, 1. vyd., Grada, 2008, s.23

⁷ Melvin, L., et al., *Teorie masové komunikace*, Karolinum, 1996, s.55

Tisk

Základní civilizační a kulturní znaky, které se později sešly při vzniku masových novin, lze vystopovat daleko do minulosti. Moderní noviny jsou kombinací prvků z celé řady společností a z mnoha historických období. Dokonce už před narozením Krista vystavovali staří Římané na veřejných místech informační letáky nazývané *Acta diurna*. Číňané a Korejci užívali papír, na který tiskli pomocí písmen vyřezávaných do dřeva, dávno před tím, než se tisk objevil v Evropě.⁸

Zásadní význam pro modernizační proces měl vynález knihtiskařského zařízení. Gutenbergův knihtiskařský lis nebyvalým způsobem rozšířil možnosti reprodukce textu a šíření psaného slova. Knihotisk postupem času zpřístupnil kulturní statky daleko většímu okruhu lidí než doposud. Podle Urbana „*Došlo k bezprecedentnímu zdůraznění vizuální složky komunikace, ve které „oko nahradilo ucho“*“. *Předpokladem funkčnosti, bylo vytvoření určitého systému symbolů a podmínkou jeho užívání pak osvojení si dovednosti čtení a psaní. Přínosem nových forem komunikace bylo to, že se informace staly detailnější, a zejména pak uchovatelné, opakovatelné a přenositelné. Setkat se můžeme i s tvrzením, že se staly trezorovatelné.*⁹ Mnohem větší inovací byl příchod novin, i když to tehdy nebylo nijak patrné. Šlo o nalezení nové literární, sociální a kulturní formy. Jejich zvláštností ve srovnání s jinými podobami kulturní komunikace se nachází v jejich individualismu a orientaci na realitu, v užitkovosti, světskosti a v celkové schopnosti vyhovět potřebám nové třídy řemeslníkům a obchodníkům bydlicím ve městech. Noviny slouží všem vrstvám lidské populace.¹⁰ Z hlediska publicistiky jsou noviny základním médiem, tím rozumíme, že je to médium, které se rozhodující měrou podílí na vytváření veřejného mínění a podstatným způsobem přispívá k informovanosti obyvatelstva. Noviny jsou také nejvýznamnějším nositelem reklamy. Jejich hlavním účelem je zprostředkování aktuálních zpráv z nejrůznějších oblastí, především z politiky, hospodářství, zábavy,

---

⁸ Melvin, L., et al. *Teorie masové komunikace*, Karolinum, 1996, s.62

⁹ Urban, L., et al., *Masová komunikace a veřejné mínění*, Grada 2011, 1. vyd., s.20

¹⁰ McQuail, D. *Úvod do teorie masové komunikace*, Portál, 2002, s.30- 39

kultury, společnosti a sportu.¹¹ Z hlediska šíře zpravodajství si konkurují nejvíce s internetovým zpravodajstvím. Nutno podotknout, že většina novin má svoji odnož v podobě zpravodajského webu jako např. Idnes.cz, Novinky.cz atd.

1.2 Média s vysílaným signálem

Rozhlas

První pokusy s radiotelegrafií prováděli v českých zemích před první světovou válkou odborníci z České vysoké školy technické v Praze. Regulérní rozhlasové vysílání v naší zemi bylo zahájeno 18. května 1923 ve 20:15 z vojenského stanu v Praze-Kbelích. Vysílalo se hodinu na dlouhé vlně, součástí vysílání bylo krátké ohlášení a koncert. Československo se tak stalo po Velké Británii druhou evropskou zemí s pravidelným rozhlasovým vysíláním. Stát měl monopol na veškeré provozování radiofonie, tedy nejen na vysílání, ale i příjem signálu. Pokud někdo chtěl vlastnit rozhlasový přijímač, musel mít povolení ministerstva pošt a telegrafů, které důkladně prověřovalo bezúhonnost a politickou příslušnost žadatele.¹² Dnes je rozhlas spíše vedlejším a kulisovým médiem. Lidé ale při jeho poslechu stráví přibližně tolik času jako při sledování televize. Výjimečná pozice rádia je dána také jeho aktuálními informacemi a jeho mobilností (např. poslech v autě). Veřejnoprávní rozhlas je svobodná instituce, která svou skladbou programu plní společenskou ukázkou.

---

¹¹ Shellmann, B, et al., *Média – základní pojmy: návrhy, výroba, úvod do praxe*. 1. vyd. 7. publikace, Praha, Europa – Sobotáles cz s.r.o., 2004, s.48

¹² Bednařík, P, Jiráček, J, Köpplová, B, *Dějiny českých médií od počátku do současnosti* Grada, 2011, s.177- 182

Televize

K prvnímu televiznímu vysílání prostřednictvím telefonní linky mezi Londýnem a Glasgowem došlo již v roce 1927. V roce 1930 byl s televizním obrazem přenášén také zvuk. Nejprve se vysílalo půl hodiny ráno od pondělí do pátku a půl hodiny v poledne v úterý a v pátek. Tyto přenosy BBC prováděla až do roku 1932, po krátké odstavce a modernizaci techniky pak vysílání pokračovalo až do roku 1935. V té době bylo na světě už dvě stě až tři sta televizních přijímačů. O rok později byl uskutečněn první televizní přenos z olympijských her, které se konaly v Berlíně.

Televize zaujímá ve světě médií klíčové postavení. Je neodmyslitelná od každodenního života lidí a její publicistické a společenské působení je zcela mimořádné. Žádná jiná technika (snad výjimkou internetu) neovlivňuje tak dalekosáhle náš život, jako právě televize. Televize je fenomén, který vstupuje do všech oblastí života společnosti.

Televize jako médium má oproti rozhlasu a tiskovinám celou řadu předností:

- Sdělení je nejen akustické, ale i vizuální.
- Obraz je pohyblivý a ne statický.
- Aktuálnost odpovídá rozhlasu, ale je podstatně vyšší než u tisku.
- Technika je značně pokročilá: dobrá barevná kvalita, stereo příjem, rozmanité trikové možnosti.
- Připojení počítače a internetu k televiznímu přijímači

Z předchozích bodů můžeme shrnout, že televize je audiovizuální, dynamické, aktuální, výkonné, technicky náročné a emoce podněcující médium. Veřejnoprávní televize je povinna svou programovou nabídkou pokrýt všechny formy pořadů a nabídnout tak kompletní sortiment pořadů.

Televize bývá užívána především večer, a to intenzivně. Především během reklamním bloků se čtyři pětiny diváků zabývají vedle sledování televize jinou činností. Televizi jako médium lze jen těžko přecenit co do jeho významu. Bývá označováno za médium 20. století, které se nevědomým užíváním lidí těší největší

pozornosti. Není proto divu, že se o televizi mluví vždy, když se hovoří o pozitivních či negativních jevech ve společnosti, jako je vzdělání, demokracie, násilí či kulturní úpadek. Televize je významným činitelem občanského života.¹³

1.3 Elektronická média

Internet

Dne 29. října 1969 byla zprovozněna síť ARPANET se čtyřmi uzly, které představovaly univerzitní počítače v různých částech USA. Síť byla decentralizovaná, takže neměla žádné snadno zničitelné centrum. Nástup a rozvoj počítačových sítí jako zcela zásadní společenská změna se nevyhnula ani českému prostředí. V únoru 1992 došlo k propojení Československa s internetem. Poskytovatelem internetu se stal nekomerční poskytovatel internetových služeb CESNET. Od přelomu let 1993 a 1994 začala fáze komercializace internetu. V roce 1996 zahajuje svou činnost první katalogový vyhledávač Seznam.cz v České republice. Vývoj po roce 2000 naznačil postupné oslabování významu tištěných médií (zvláště deníků) a zřetelnější směřování k audiovizuální a internetové produkci. Na celém světě je podle oficiálních statistik v současné době podle údajů World internet statistic přes dvě miliardy uživatelů internetu.¹⁴ Toto číslo je ohromující, uvědomíme-li si finanční a technickou náročnost připojení mimo vysoce rozvinuté země. V posledních letech dochází k výraznému nárůstu uživatelů. Zatímco u nás neměla „informační dálnice“ počátkem devadesátých let prakticky žádný význam, v dnešní době se stala doslova fenoménem. Žádná informační technologie nedosáhla tak dynamického růstu jako právě síť internet. Šíření internetu a jeho využívání má několik rovin. Je to především dostupnost

---

¹³ Shellmann, B, et al. *Média – základní pojmy: návrhy, výroba, úvod do praxe*. 1. vyd. 7. publikace. Praha, Europa – Sobotáles cz s.r.o., 2004, s.48-75

¹⁴ <http://www.internetworldstats.com/stats.htm>

výpočetní techniky, rozvoj infrastruktury a softwaru.¹⁵ Velice důležitá je i edukace obyvatelstva ve spojení s bezpečným používáním internetu.

Internet se velmi významně prosadil v životě člověka. Jeho vítězné tažení je založeno na celé řadě výhod, které poskytuje uživateli:

- Připojením na síť získá komunikátor extrémně široký rozsah spojení s jinými podniky a osobami.
- Systémy online nabízejí uživateli možnost zpětné vazby.
- Informace v síti mohou být velmi rychle aktualizovány.
- Šíření informací online je možné s extrémně nízkými prostředky.
- Informace online mohou být nabídnuty bez větších nákladů publiku na celém světě.
- Systémy online poskytují možnost integrace servisní funkce, jako je např. poradenství, objednávky, vyřízení stížnosti v dialogu se zákazníkem.

Využití internetu má v dnešní době velmi široký záběr. Informace, které prostřednictvím internetu získáváme, můžeme využít v mnoha oblastech pracovního nebo soukromého života. Při tak obrovském množství informací, které internet poskytuje, je třeba kriticky přemýšlet. Podle Sklenáka je: „*Schopnost formulovat svou informační potřebu ve vztahu k tak neřízenému médiu, jakým Internet nepochybně je, znamená řadu způsobilostí. Nezbytná je také schopnost kritického myšlení. Uživatelé se musejí vyrovnávat s hypertextovou podstatou šířených informací. Odkazy mohou zpřístupňovat alternativní myšlenky, doplňkový materiál apod. Pro získání úplné informace je nutno obvykle postupovat jako při skládání mozaiky, je nutno čerpat z různých informačních zdrojů. Nezanedbatelnou schopností jsou vyhledávací dovednosti, využívání různých vyhledávacích služeb promyšleným způsobem. Jedním z nejdůležitějších zvyků při práci s informačními zdroji v prostředí Internetu je nutnost kritického myšlení. Jeho podcenění nebo ignorování může vést k tomu, že internet zůstane nebezpečnou a klamavou zónou.*“¹⁶

---

¹⁵ Sak, P., Saková, K., *Mládež na křižovatce: sociologická analýza postavení mládeže ve společnosti a její úlohy v procesech evropeizace a informatizace*, 1.vyd., Svoboda servis, 2004, s.125-132

¹⁶ Sklenák, V., *Data, informace, znalosti a Internet*, 1.vyd, Praha 2001, s.9

2. Sociální (společenská) síť

„Sociální síť“ – tento pojem se poprvé neobjevil ve spojitosti se sítí Internet a s názvy jako Google+, Facebook, atd. Tento pojem se poprvé objevuje v knize sociologa J. A. Barnes *„Class and Committees in Norwegian island parish“* z roku 1954, kdy jde o společenské zřízení díky uzlům, které představují jednotlivce nebo organizace.¹⁷ Tyto uzly spojují různé sociální vztahy od příležitostné známosti až po blízký rodinný svazek. Za zmínku také stojí J. L. Moreno, který začal systematicky analyzovat tyto vztahy a zavedl pojem sociometrie – což je soubor sociologických metod, které se pokoušejí měřit sociopreferenční vztahy ve skupině, vzájemné sympatie a antipatie členů skupiny.¹⁸ Internetové sociální sítě jsou v podstatě webové stránky na internetu. Název „sociální síť“ je převzatý z anglického slova „Social Network“, což je překládáno jako „společenská síť“. Oba termíny lze nalézt jak v literatuře, tak na internetu, ale v této práci budu užívat pojem „sociální síť“. Tento název je nejčastěji používaný.

Internetové sociální sítě

Názvy jako Facebook, Badoo, Lidé, Twitter, Spolužáci atd. zná dnes opravdu velká část obyvatelstva. Tyto názvy představují fenomén dnešní doby, zvláště u mladé generace. Internet je plný lidí, kteří se chtějí setkat s jinými lidmi, shromažďovat a sdílet informace a zkušenosti o svých zálibách, pracovních problémech nebo se pouze pobavit. Někteří hledají nové přátele, odbornou pomoc, shánějí nové zaměstnání. Témata a zájmy jsou různorodé. On-line sociální sítě jsou běžné webové stránky dostupné široké veřejnosti. Tyto webové stránky jsou známé jako sociální weby. Sociální síť představují on-line komunitu uživatelů internetu. Tyto komunity sdílejí

---

¹⁷ <http://homes.chass.utoronto.ca/~wellman/gradnet05/>

¹⁸ Nelešovská, A., *Pedagogická komunikace v teorii a praxi*, 1 vyd., Grada, 2005, s.83

společné zájmy, problémy. Jakmile máte účet na sociálních sítích, můžete začít číst profily ostatních uživatelů, sdílet fotografie, hudbu nebo je třeba i kontaktovat.

Typy sítí

Sociální sítě lze dělit do několika skupin:

a) obecné a specializované (podle typu vazeb)

Do obecných sítí řadíme z nejrozšířenějších Facebook, Twitter, Google+, kde jsou vazby různorodé, kde můžete být něčí přítel, fanoušek. Můžeme sdílet zájmy, být kolegové nebo třeba jen bydlet blízko sebe. Do specializovaných sítí řadíme např. DeviantArt (umělecká komunita), či Last.fm (internetové rádio) z těch velkých a řadu méně známých malých sítí, které sdružují kohokoliv od spolužáků přes různé umělce, sportovce.

b) otevřené a uzavřené

V případě otevřené sociální sítě může každý uživatel vstoupit do jakékoli vytvořené skupiny na sociální síti, stačí se pouze registrovat. V případě uzavřené sociální sítě není přístup umožněn všem uživatelům. Pro vstup do specifické internetové sociální sítě je potřeba znát přístupové heslo. V rámci otevřených sítí pak mohou vznikat menší podsítě uzavřené. Typické jsou například komunity „jen na pozvánku“ na Facebooku.

Základní znaky internetových sociálních sítí:

Všechny internetové sociální sítě se vyznačují určitými společnými znaky, které mohou mít jinou podobu (např. grafickou), avšak svými funkcemi se neliší a pro sociální sítě jsou nepostradatelné. Mezi základní znaky internetových sociálních sítí můžeme řadit:

- Sdružování lidí – Lidé jsou sdružováni do komunit za účelem komunikace, publikace, prezentace, podpory, zábavy, atd.
- Profily – Každý uživatel má nějakou stránku, na které jsou uvedeny většinou jeho osobní údaje, fotografie, krátké informace o jeho osobě, vzdělání,

zálibách, atd. Dále zde můžeme nalézt kontakt na jeho osobu a případně na další osoby, které sdílí. Někde je tento požadavek nepovinný, případně se jedná o kombinaci těchto požadavků.

- Komunikace - Obvykle probíhá dvěma způsoby. Prvním způsobem je přímá zpráva, kterou vidí jen příjemce a odesílatel. Druhý způsob je pak hromadné rozesílání zpráv, které jsou zobrazeny všem uživatelům. Způsob kdo má vidět jakékoli zprávy zásadním způsobem záleží na uživateli, přesněji na nastavení konkrétního účtu na sociální síti.
- Uživatel napíše nějakou zprávu, pošle video či odkaz a toto se automaticky zobrazí všem lidem, s nimiž má nějakou vazbu. Právě toto hromadné sdílení představuje určitou hrozbu při využívání těchto sociálních sítí.

2.1 Rizika spojená s používáním sociálních sítí

Sociální sítě se staly nedílnou součástí online životů velkého množství uživatelů, stejně jako jim podobné služby. Na stránku svého profilu může uživatel napsat své pocity, zážitky, svoje aktuální stavy. Ne vždy se však uživatelé dokážou udržet na „uzdě“, a tak ve finále prozradí i to, co mělo původně zůstat utajeno. Z online zábavy se pak během okamžiku může stát smrtící zbraň. Stačí zavzpomínat, jaké pomyslné války většina z nás vedla s učiteli. Dnes je situace vinou sociálních sítí a možností rychlého zneužití propojeného online světa ještě horší. Řada učitelů je v nevýhodě ohledně možností využití a detailního sledování moderních technologií. Řada pedagogů, podobně jako další lidé s léty zaběhnutými metodami a technikami, nechce, nemusí či nemůže výhody internetu využívat, a tak si hrozbu třeba ani neuvědomí. Je to podobné jako u nemalé skupiny uživatelů, kteří si profil na Facebooku vytvořili, protože „museli“. Kliknout sem, kliknout tam, nic zdlouhavě nenastavovat, a pak vlastně ani netuší, co vše je o nich nechtěně vyraženo.

Nicméně nesmíme opomenout ani druhou stranu barikády, tedy scénář, kdy se děti vinou internetu dostávají do role obětí. Podle aktuálních výsledků má téměř 62 procent dětí po celém světě negativní online zkušenost. Opravdu vážné negativní

online zkušenosti (například zkušenosti s kyberšikanou nebo počítačovou kriminalitou) má 4 z 10 (39 %) dětí. Děti, které jsou aktivní na sociálních sítích, více otevírají pomyslné dveře nebezpečným situacím. Skupina dětí, přesněji 74 procent na sociálních sítích se ocitlo online v nepříjemné situaci. Naproti tomu mezi dětmi, které nejsou na sociálních sítích, má negativní online zkušenost pouze 38 % dětí. Podle provedeného průzkumu 77 procent rodičů stanovilo pravidla pro bezpečné používání Internetu. Pokud děti pravidla dodržují, má negativní zkušenost „pouze“ 50 procent dětí. Pokud děti pravidla porušují, má negativní zkušenost na internetu až 82 procent z nich.¹⁹

Kyberšikana

Na počátku 21. století založil kanadský učitel Bill Belsey webové stránky věnované kyberšikaně www.cyberbullying.org. Podle Belseyho „*kyberšikana zahrnuje použití informačních a komunikačních technologií pro podporu úmyslného, opakujícího se a nepřátelského chování jednotlivce nebo skupiny, které má za cíl poškodit ostatní*“.²⁰ Kyberšikana je druh šikany, který neprobíhá přímo tváří v tvář, ale prostřednictvím výpočetní techniky. Spočívá v tom, že se na internetu zveřejňují o oběti pomluvy, nebo i pravdivé, ale choulostivé informace z jejího soukromí, včetně fotografií nebo videozáznamu. Tyto je dnes velice snadné získat prostřednictvím mobilního telefonu. Obrázky je možno upravit tak, aby danou oběť zostudily co nejvíce. Trýznění oběti tímto způsobem může být mimořádně kruté. To jsou charakteristické znaky šikany, chybí však typický asymetrický osobní vztah mezi obětí a agresorem. Při šikaně agresor demonstruje svou moc a převahu. On je ten, kdo si díky své převaze může dovolit oběť pokořovat. Při kyberšikaně naproti tomu může agresor zůstat skrytý. Internet a především sociální sítě jsou prostředkem k umocnění kyberšikany. Když je zahanbující materiál získán za použití násilí, např. když jde o fotografii zachycující oběť ve chvíli trýznění, nebo když se celá skupina spolužáků domluví na vytvoření a „propagaci“ internetové stránky, na níž je oběť odsouzena.²¹

---

¹⁹ <http://www.symantec.com/about/news/release/article.jsp>

²⁰ Vašutová, M., *Proměny šikany ve světě nových medií*, Filozofická fakulta Ostravské univerzity, 2010, s.76

²¹ Řičan, P., Janošová, P. *Jak na šikanu*, 1.vyd., Grada, 2010, s.24

Řada mechanismů u kybešikany a klasické šikany je společných. Obě formy zahrnují záměrné, opakované, psychické nebo fyzické násilí.

Sociální sítě umožňují snadné spojení s ostatními a s tím spojené sdílení fotografií nebo videozáznamu. Ovšem pokud se u nich neuplatňují bezpečnostní pravidla, mohou být lehce zneužity. Snaha být populární díky počtu „přátel“ v osobním profilu mohou vést děti k tomu, že přijmou přátelství od zcela neznámého člověka. Tímto krokem umožní neznámému přístup k osobním informacím, a to je činní zranitelné. Na sociálních sítích navíc není nijak složité si zřídit falešný účet a kontaktovat oběť kyberšikany pod cizím jménem. To umožňuje agresorům zachovat si anonymitu a zároveň sledovat svou oběť.²² Kyberšikana nepůsobí žádné fyzické zranění, žádné modřiny, nebo šrámy. Způsobuje psychická traumata, která nejsou na první pohled vidět. Kyberšikana narušuje identitu člověka. Dle Urbana: *“Člověk bez tváře, jména a přímých emocí se relativně snadno mění z člověka na pouhého jedince (zástupce druhu či anonymního představitele kolektivní identity), ke kterému si mohu mnohé dovolit, kliknutím myši ho vypnout, respektive ho dle okamžité nálady vyměnit za někoho jiného (čerstvého, neuraženého, opět naivně otevřeného a důvěřivého,...), což ve svých důsledcích vede k dalšímu citovému zplošťování společnosti.”*²³

Kyberšikana není v České republice trestný čin. Kyberšikana, respektive takové chování může, naplnit skutkovou podstatu některých trestných činů. Jsou to např. vyhrožování, vydírání nebo stalking.

---

²² Rogers, V., *Kyberšikana*, Portál, 2011, s.34

²³ Urban, L., et al., *Masová komunikace a veřejné mínění*, Grada 2011, 1. vyd., s.107

Různé druhy kyberšikany

Tabulka č. 1

Flaming	Internetové diskuse za pomoci elektronických zpráv, které používají agresivní a útočný jazyk.
Harassment (obtěžování)	Opakované posílání útočných, urážlivých nebo nevyžádaných zpráv
Denigration (pomlouvání)	Rozšiřování pomluv, drbů a lží o někom s cílem poškodit jeho pověst nebo vztahy.
Impersonation (předstírání)	Posílání materiálů a komentářů pod cizím jménem.
Outing (odhalení)	Sdělování cizích tajemství a citlivých informací bez souhlasu dotčených. (V angličtině termín outing mj. znamená i záměrné a veřejné oznámení něčí homosexuální orientace bez souhlasu nebo proti vůli této osoby.)
Tricker (podvod)	Přesvědčení oběti k prozrazení tajemství či citlivých informací a následné zveřejnění na internetu.
Exclusion (vyloučení)	Záměrné vyloučení z online skupiny.
Cyberstalking	Opakované a intenzivní obtěžování a ponižování, které zahrnuje vyhružky nebo zastrašování

zdroj: Rogers, V., *Kyberšikana*, Portál, 2011, s.48

Kybergrooming

Pojem kybergrooming je možno přeložit jako kyberkrášení a znamená to jednání nebo chování osoby, která se snaží donutit oběť ke schůzce. K tomuto účelu agresor kontaktuje oběť prostřednictvím e-mailu, SMS, chatu nebo komunikace prostřednictvím sociálních sítí. Vystupuje pod změněnou identitou. Důvodem schůzky bývá nejčastěji sexuální zneužití, fyzické napadení, nebo donucení k nějaké trestné činnosti.

Kybergrooming je velice zákeřný způsob, jak zneužít dětské důvěřivosti, naivity, touhy po přátelství, intimitě i dobrodružství. Jedná se vlastně o typický příklad zneužití osobních údajů, které oběť agresorovi poskytuje, avšak její lstivost vězí především v ošálení dětské obezřetnosti v rozsáhlém časovém horizontu a získávání důvěry pozvolna. Nejedná se o krátkodobé a přímé manipulování. Oběti kybergroomingu komunikují s útočníky i několik let. Nejčastějším projevem krášení je změna identity tak, aby přilákala potencionální oběti. I pro méně zkušeného uživatele výpočetní techniky není problém si sehnat fotografie přitažlivého chlapce, či dívky, vypsát si okouzlující profil a začít komunikovat po chatech pro mladé, na Facebooku, pomocí ICQ atd.

Klasický průběh budování závislosti probíhá přibližně takto:

- Vzbuzení důvěry a snaha izolovat oběť od okolí.
- Podplácení dárky, penězi, budování přátelského vztahu.
- Získání nebezpečných materiálů k vydírání.
- Emocionální závislost na útočníkovi.
- Osobní schůzka.
- Zneužití, napadení, vydírání.²⁴

---

²⁴ <http://www.nebudobet.cz/?page=kybergrooming>

Sexting

Je formou kyberšikany, která spočívá v posílání videozáznamů, nebo fotografií s nevhodným obsahem, prostřednictvím e-mailu, SMS nebo sociálních sítí. Tyto materiály, jejich pořízení nás uvádí do nebezpečí, budou zveřejněny a šířeny bez našeho vědomí. Sexting zahrnuje koncept opakování. Má delší životnost než flaming. Podle jediného českého serveru sexting.cz, který se zabývá výhradně problematikou sextingu, skýtá tento nový fenomén několik druhů rizikového chování:

- Potenciálním útočníkům dáváme k dispozici citlivý materiál, který mohou zneužít proti nám.
- Tento materiál může na internetu kolovat několik let nebo může být použit za několik let od svého vzniku.
- Oběť sextingu může být vystavena tzv. harašení či sexuálními útokům.
- Šířitelé sextingu se mohou stát pachateli přestupku či trestného činu (šíření dětské pornografie, ohrožování mravní výchovy mládeže apod.).²⁵

Nebezpečný je především fakt, že potencionálními oběťmi sextingu se mohou stát i dospívající mládež a děti. Pořizování intimních a vyzývavých fotografií se stává pomalu součástí virtuální intimity mladých. Zde je třeba upozornit na reálný stav, o kterém mnoho rodičů neví a nemá potřebu své dítě před nebezpečím varovat. Jakmile se totiž jednou intimní materiál objeví na internetu, velice těžko se z něj odstraňuje. Zraňování u sextingu je pouze jednostranné (odlišnost od flamingu). Podle DeVita: *„Flaming jsou sdělení, která osobně útočí na některého uživatele internetu. Často se objevují v diskusních skupinách, v komentářích k článkům atd. Flaming často vede až k všeobecným válkám (flame wars) všech proti všem v rámci diskusní skupiny. Obvyčně brání dosáhnout žádaného cíle a je kontraproduktivní.“*²⁶

---

²⁵ <http://www.sexting.cz/>

²⁶ DeVito, J., *Základy mezilidské komunikace-6.vydání*, Praha, 2008, s.225

Pomlouvání (denigration)

Jedná se o jiný druh publikování informací o oběti. Tyto informace se nezakládají na pravdě, jsou hanlivé, urážlivé nebo oběť zesměšňují. Oběť není přímým příjemce těchto zpráv. Tyto informace jsou šířeny prostřednictvím sociálních sítí, emailem. Cílem útočníka je zesměšnit oběť v očích kolegů přátel, nebo spolužáků.²⁷

Předstírání (Impersonation)

Zde jde o zneužití hesla oběti např. k emailovému účtu nebo ICQ, či přístupu na sociální síť. Přístupové údaje obvykle agresor získá díky „přátelské“ komunikaci s potenciální obětí. Díky získaným přístupovým heslům agresor rozesílá různé druhy zpráv. Příjemci pak nespravedlivě obviňují z těchto praktik nevinnou osobu, o níž si myslí, že je autorem těchto nevhodných zpráv. Podle Vašutové „*V souvislosti s tímto jevem užívá označení masquerading*“, nebo jako u autorů Hinduja, Patchin „*krádež identity (identity theft)*“.²⁸

Happy slapping

Díky rozvoji moderních technologií a jejich dostupnosti je happy slapping „spokojené fackování“ dalším druhem kyberšikany. Spočívá v přímém šikanování oběti. Účelem happy slappingu je nečekaně fyzicky napadnout buď mladistvého, nebo dospělého člověka. Toto šikanování další agresor prostřednictvím nejčastěji mobilního telefonu natáčí videozáznam nebo fotografuje. Pořízený záznam veřejně na internetu. Video je určeno k tomu, aby pobavilo. Oběti se může stát prakticky kdokoliv.²⁹

---

²⁷ Vašutová, M., *Proměny šikany ve světě nových medií*, Filozofická fakulta Ostravské univerzity, 2010, s.86

²⁸ Vašutová, M., *Proměny šikany ve světě nových medií*, Filozofická fakulta Ostravské univerzity, 2010, s.86

²⁹ <http://cms.e-bezpeci.cz/content/view/71/39/lang,czech>

2.2 Projekty věnované bezpečnému chování na internetu

Safer Internet Day je letos 7. března 2012. Tento ročník má název „Objevte digitální svět společně... bezpečně!“³⁰. Tento projekt upozorňuje na nebezpečí spojená s užíváním internetu. Insafe je evropská síť osvětových center bezpečnějšího internetu, spolufinancována Evropskou komisí. Zahrnuje národní centra na území členů Evropské Unie, Islandu a Norska, spolu s partnerskými organizacemi v Argentině, Austrálii a USA. Cílem Insafe je zvýšit uživatelské povědomí o potencionálním riziku škodlivého obsahu internetu a podporovat jeho pozitivní aspekty. Pro školy to znamená být informovány a vzdělávány v této oblasti.

Saferinternet

V České republice působí nevládní sdružení Národní centrum bezpečného internetu. Bylo založeno v roce 2006 jako Online Safety Institute. V roce 2011 bylo přejmenováno na současný název. Jeho prioritou je vzdělávat učitele, rodiče a žáky k bezpečnému používání moderních informačních a telekomunikačních technologií. Sdružení je členem celoevropské sítě národních osvětových center bezpečného internetu Insafe. Pro realizaci svých cílů sdružení organizuje řadu projektů. Safer Internet Akademie organizuje ve spolupráci s partnery semináře, přednášky, školení a konference, zaměřené na oblast sociálních a psychologických rizik internetu a na prevenci internetové kriminality. Ve svých programech se zaměřuje především na školení školitelů, školních metodiků ICT, sociálních pracovníků a preventistů veřejné správy, české i městské policie ze všech regionů České republiky. Při své výuce používá metodiky akreditované MŠMT. Sdružení sleduje aktuální trendy v informačních technologiích. K nim také patří chování na sociálních sítích, komunitních serverů a používání mobilních komunikačních prostředků. Tyto projekty

---

³⁰ <http://www.saferinternet.org/web/guest/safer-internet-day-2012>

usilují o edukaci a osvětu bezpečného chování na internetu.³¹Tento server spolupracuje s mezinárodní sítí horkých linek inhope.org.³²

Bezpečně-online.cz

Národní centrum bezpečného internetu za podpory Poštovní spořitelny provozuje webové stránky [Bezpecne-online.cz](http://www.bezpecne-online.cz). Tento projekt je zaměřen na děti, u nichž chce podporovat bezpečné používání internetu. Dále se věnuje ochraně soukromých informací a efektivního využití internetu. Tento projekt není zaměřen pouze na děti a mládež, ale poskytne mnoho informací rodičům a pedagogům. Rodičům pomůže se zorientovat a zároveň se dozvědět i něco víc o tom, jak přispět k bezpečnějšímu a přitom svobodnému pohybu dětí ve světě internetu. Dále může například poradit v oblasti technického zabezpečení počítače.³³

E-bezpečí

Projekt E-bezpečí nalezneme na adrese <http://www.e-bezpeci.cz>. Projekt je realizován Centrem prevence rizikové virtuální komunikace Pedagogické fakulty Univerzity Palackého ve spolupráci s dalšími organizacemi. Základní činností je práce s nejrůznějšími cílovými skupinami. Jsou o učitelé, metodici prevence, vychovatelé a žáci (od 1. st. ZŠ). Provádí vzdělávání, intervenci, výzkum a nabízí preventivní programy pro školy. Tým projektu E-bezpečí spolupracuje nejen s univerzitními pracovišti, psychology, sociology a učiteli, ale také s firmami, které provozují telefonní sítě. Tento projekt neustále upozorňuje na podceňování problematiky bezpečností dětí ve vztahu k internetu a sociálním sítím. Úkolem tohoto projektu není zakazovat či hlídat činnost dětí při práci s internetem, nebo mobilním telefonem, ale především podpořit zdravou a zodpovědnou práci s těmito nástroji a komunikačními platformami. E-Bezpečí je uznávaným projektem podporovaným klíčovými ministerstvy (MVČR, MŠMT) a policií ČR. Představuje velmi důležitý článek

---

³¹ <http://www.saferinternet.cz>

³² <http://www.inhope.org/gns/home.aspx>

³³ <http://www.bezpecne-online.cz>

v oblasti prevence online kriminality.³⁴E-synergie je novým, grantovým projektem E-bezpečí. Cílem tohoto projektu je vybudovat síť, která se zaměří na oblasti rizikové virtuální komunikace a s tím spojenou kyberkriminalitu.³⁵

---

³⁴ <http://www.e-bezpeci.cz>

³⁵ <http://esynergie.upol.cz>

3. Rodiče, škola a jejich role v kyberšikaně

Rodiče a škola jsou subjekty, které se vědomě nebo i nevědomě podílejí na rozšíření kyberšikany mezi mládeží. Především svou nedostatečnou informovaností o rizicích, které používání moderních komunikačních technologií přináší. Jedním z důvodů tohoto stavu je věkový rozdíl mezi rodiči a dítětem. Podle Krčmářové, „*čím větší věkový rozdíl mezi rodiči a dětmi je, tím větší technologický náskok děti mají*“.³⁶ Nelze se proto divit, že děti a mládež ovládají počítačové technologie mnohem lépe než jejich rodiče. Je třeba si uvědomit, že zřejmě stoprocentní ochrana před kyberšikanou neexistuje. Čím větší rozvoj IT technologií a dostupnost výpočetní techniky širším vrstvám obyvatelstva (především mládeži), tím větší počet případů kyberšikany zřejmě bude následovat. Zhruba třetina rodičů svým prvňáčkům koupila nebo během roku pořídí svým dětem vlastní mobilní telefon. Mezi čtvrtáky vlastní telefon již více než polovina žáků. Rodiče jim ho v tomto raném věku pořizují proto, aby měli děti své děti pod kontrolou ve škole, ale především mimo školu.³⁷

3.1 Rodiče a kyberšikana

Rodina je v životě jedince nejdůležitější sociální skupinou. V přístupu k moderním technologiím představuje nejdůležitější článek mediální výchovy. Obecně se dá říct, že pro kyberšikanu a její řešení platí mnohé z toho, co platí pro řešení šikany tváří v tvář – ostatně často bývají i provázané. Ze všeho nejdůležitější je tedy se svým dítětem mluvit, mít jeho důvěru, sledovat změny v jeho chování. Na rozdíl od šikany však domov přestává být bezpečným útočištěm, kyberšikana dítěti nejvíce hrozí právě doma. Moderní technologie jsou pro děti velmi dobrým zdrojem informací a komunikace. Tyto technologie určitě nejsou příčinou šikany. Zakazovat používat internet, mobilní telefon atd. nemá smysl. Děti si většinou najdou způsob, jak tento

---

³⁶ Vašutová, M., *Proměny šikany ve světě nových medií*, Filozofická fakulta Ostravské univerzity, 2010, s.97

³⁷ <http://www.mobilmania.cz/bleskovky/tretina-prvnacku-jde-do-skoly-s-mobilem/>

zákaz obejít. Je třeba najít příčinu narušení vztahů mezi žáky, které vedou ke kyberšikaně.³⁸

Velmi důležitou roli hraje především prevence a monitoring související se zvýšením informovanosti o nebezpečích, které souvisí s používáním informačních a komunikačních technologií – v našich podmínkách jde především o internet a mobilní telefony, které jsou dětem poměrně lehce dostupné. Pokud budou děti seznámeny s riziky virtuální komunikace, budou mít mnohem větší šanci vyvarovat se případným chybám a zbytečně riskantnímu chování.³⁹ Podle Hinduja existuje 10 základních bodů prevence kyberšikany.

1. Vysvětlit, že všechna pravidla pro komunikaci lidí v reálném životě platí také pro on-line komunikaci. Sdělit, že šikana způsobí stejné škody a bolest v reálném světě, stejně jako v kyberprostoru.
2. Ujistit se, že škola má vzdělávací program věnovaný rizikům bezpečného užívání internetu.
3. Poučit své děti o vhodném chování na internetu.
4. Rodiče by se sami měli na internetu vhodně chovat. Neobtěžovat nebo nevtipkovat o ostatních v režimu on-line a to zejména v přítomnosti dětí. Děti se dívají a učí velmi rychle.
5. Sledovat, co děti na internetu dělají. Aktivní sledování prostřednictvím dozoru nebo formálně (pomocí softwaru).
6. Používat filtrování a blokování softwaru jako součást komplexního přístupu k on-line bezpečnosti. Je třeba pochopit, že, softwarové programy samy neochrání bezpečnost dětí, nebo nezabrání šikaně nebo přístupu k nevhodnému obsahu webových stránek. Většina mládeže může přijít na způsoby, jak bezpečnostní filtry obejít.

---

³⁸ Vágnerová, K., et al., *Minimalizace šikany: praktické rady pro rodiče*, vyd.1., Praha, Portál, 2009, s.97-98

³⁹ <http://prvok.upol.cz/index.php/vyzkum/>

7. Sledovat varovné příznaky chování vašeho dítěte, že se děje něco abnormálního. Pokud se vaše dítě stává posedlé používáním internetu, může být buď obětí či pachatel šikany.
8. Využívat propagačních materiálů věnovaných bezpečnému chování na internetu. Umisťovat tyto materiály na velmi viditelném místě v blízkosti počítače.
9. Pěstovat a udržovat otevřený, upřímný vztah. Komunikovat s dětmi tak, aby byly připraveny a ochotny přijít k vám kdykoliv, když zažijí něco nepříjemného nebo stresujícího v kyberprostoru. Oběti šikany musí mít jistotu, že dospělí, kterým se dítě svěří, zasáhne racionálně a logicky, a naopak nezhorší situaci.
10. Učit a posilovat pozitivní morální hodnoty.⁴⁰

3.2 Škola a kyberšikana

Nejčastěji se obrací pozornost k roli pedagoga, jehož odpovědnost formálně zahrnuje stanovení jasných pravidel při všech činnostech ve škole. Co se týče problémů kyberšikany, měl by pedagog úzce spolupracovat s rodiči. Je třeba akceptovat základní premisu – kyberšikana se ve školním prostředí vyskytuje. Lze odhadnout, že téměř na každé škole nalezneme nějaký z případů kyberšikany či souvisejících fenoménů – toto potvrzují data z českých výzkumů monitorujících šikany a kyberšikany. Servery E-bezpečí prokazují, že prevalence dosahuje od 10 % do cca 56 %.⁴¹ To znamená, že realizovat preventivní programy zaměřené na kyberšikany ve školním prostředí je nezbytné. V rámci prevence je důležité:

- Posilovat empatii žáků. Někteří žáci si neuvědomují, že jejich činy mohou jinému ublížit. Je třeba posilovat citlivost a vzájemnou ohleduplnost.

---

⁴⁰ http://www.cyberbullying.us/Top_Ten_Tips_Parents_Cyberbullying_Prevention.pdf

⁴¹ <http://www.e-bezpeci.cz/index.php/rodice-ucitele-zaci/361-prevence-kybersikany>

- Zlepšovat atmosféru ve třídě. Preventivně můžou působit různorodé aktivity, které se konají ve třídě, např. projektové dny nebo skupinové práce.
- Vést k vzájemné úctě. Vzájemně si vážit jeden druhého bez rozdílu. Různé materiální zabezpečení (např. oblečení) žáků by nemělo být překážkou ke vzájemné úctě.
- Pozitivní zpětná vazba.
- Vytvářet dobré vztahy mezi učiteli a žáky. Důsledkem dobrých vzájemných vztahů je otevřená komunikace mezi postiženým žákem kyberšikanou a učitelem.⁴²
-

Velmi důležité je vymezit žákům co kyberšikana je a co znamená. Je taky velmi důležité samotné vzdělávání pedagogického sboru. Významnou roli ve vzdělání celého pedagogického sboru hraje metodik prevence nebo školní psycholog.

Kraj Vysočina založil projekt Vysočina Education ve spolupráci s odborem informatiky Krajského úřadu kraje Vysočina, realizuje vzdělávání týmu mentorů/poradců pro školy a ostatní instituce v problematice bezpečného používání internetu pod názvem E-Crime. Tito mentoři budou mít nejnovější informace z oblasti kyberšikany a jejího řešení. Pro kraj Vysočina je otázka online bezpečnosti prioritou. V oblasti vzdělání počítačové bezpečnosti je velmi aktivní a realizuje mnoho aktivit souvisejících s podporou především profesionálů v oblasti bezpečného obsahu na internetu a bezpečného chování online. Realizace vzdělávání v problematice bezpečného internetu je v souladu s koncepcí kraje Vysočina, pro který je rozvoj informačních technologií a jejich bezpečné užívání jednou z priorit.⁴³

---

⁴² Vašutová, M., *Proměny šikany ve světě nových medií*, Filozofická fakulta Ostravské univerzity, 2010, s.97

⁴³ <http://www.vys-edu.cz/vismo/dokumenty2.asp>

4. Praktická část

4.1 Cíle, metody výzkumu, stanovení hypotéz

Většina lidí považuje užívání vyspělých technologií dnešní doby za všední záležitost. Mnoho lidí využívá každý den internet, mobilní telefon atd. Někteří lidé si nepřipouštějí žádná rizika spojená s využitím těchto výrobků dnešní doby. Na druhé straně jsou zde i jedinci, kteří si toto riziko uvědomují. Ne pouze ochrana, ale i prevence má přispět k tomu, abychom se těmto rizikům vyhýbaly. S tím souvisí i vliv moderních technologií a především sociálních sítí. Poslední jmenované jsou fenoménem dnešní doby a používá je stále více dětí. V praktické části této práce jsem se zaměřil na žáky čtvrtých až devátých tříd ze dvou základních škol v Náměšti nad Oslavou. Od výzkumu očekávám odpovědi na otázky vlivu sociálních sítí na mládež. V další části bych rád získal odpověď na otázku, jak jsou o rizicích používání internetu informováni rodiče.

Výzkumné otázky jsem formuloval do těchto hypotéz:

- H1: Předpokládám, že drtivá většina současné mladé generace využívá moderní elektronická média.**

- H2: Předpokládám, že využití těchto elektronických médií mladou generací je značně odlišné od využití těchto prostředků jejich rodiči.**

- H3: Předpokládám, že mladá generace zná nebezpečí internetu, ale neuvědomuje si je.**

Cílem výzkumu bylo zjistit, k jakým účelům dnešní mládež využívá moderní výpočetní techniku. Zjistit, zda dnešní mladá generace si je vědoma hrozeb, která souvisí s používáním internetu. Poté, na základě analýzy výsledků výzkumu, dospět k ověření nebo neověření stanovených hypotéz.

4.2 Výběr respondentů

Cílovou skupinou tohoto výzkumu jsem si zvolil děti ve věku 9–15 let. Tuto věkovou skupinu jsem zvolil po konzultaci s vedoucím bakalářské práce. Jak jsem již uvedl výše, výzkum jsem prováděl na dvou základních školách v Náměšti nad Oslavou. Druhou cílovou skupinou tohoto výzkumu byli zvoleni rodiče těchto dětí.

Realizaci výzkumu předcházelo provedení předvýzkumu. Ten spočíval v oslovení 15 žáků. Tito respondenti představovali věkovou škálu 9–15 let. Dbal jsem především na srozumitelnost formulovaných otázek. Následovalo vyhodnocení předvýzkumu. Se všemi dotazovanými jsem provedl rozhovor na téma srozumitelnosti dotazníku. Bohužel jsem zde narazil na problém u nejmladší věkové skupiny. Proto jsem musel dotazník upravit, aby výsledky nebyly zkreslené. Před rozdělením dotazníků žákům, jsem oslovil ředitele zmíněných základních škol. Seznámil jsem je s cílem mé bakalářské práce a požádal o spolupráci. Obě školy souhlasily s realizací výzkumu a projevíly zájem o zjištěné skutečnosti. Ředitelům základních škol jsem za jejich vstřícný přístup nabídl zpracování výsledků výzkumu a jejich prezentaci, případně poskytnout tento materiál výchovným poradcům.

4.3 Analýza a prezentace výsledků výzkumu

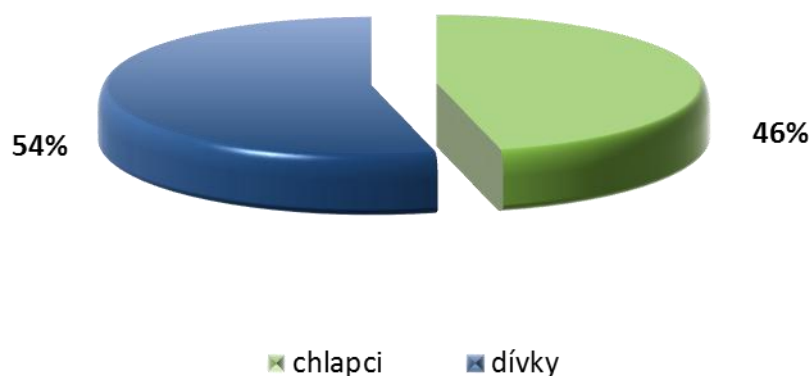
Analýza dotazníků určená žákům

Vyplněné dotazníky jsem pečlivě spočítal a výsledky jsem zaznamenal. Grafy a tabulky jsem zpracovával v tabulkovém programu Microsoft Office-Excel.

Analýza dotazníku, který vyplňovali žáci ZŠ. Rozdáno bylo 180 dotazníků, vyplněných se vrátilo 141 dotazníků. Výsledky uvádím podle čísla otázky v dotazníku. Dotazník je součástí přílohy č.1.

Otázka č. 1 Poměr respondentů podle pohlaví.

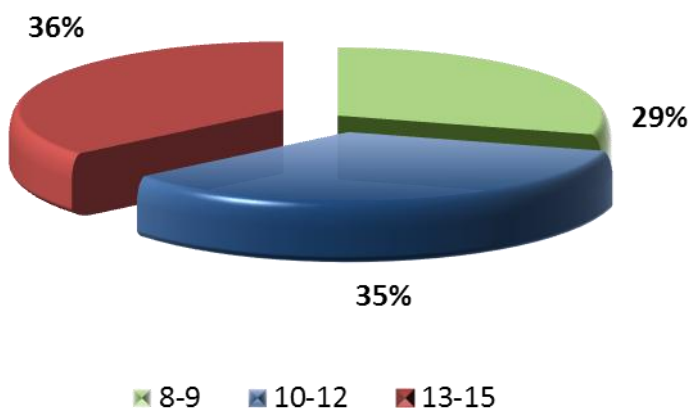
Graf č. 1

Z celkového počtu 141 žáků se průzkumu zúčastnilo 76 dívek a 65 chlapců. Mírná převaha dívek nad chlapci nemá na objektivnost výsledků výzkumu vliv.

Otázka č. 2 Věk respondentů.

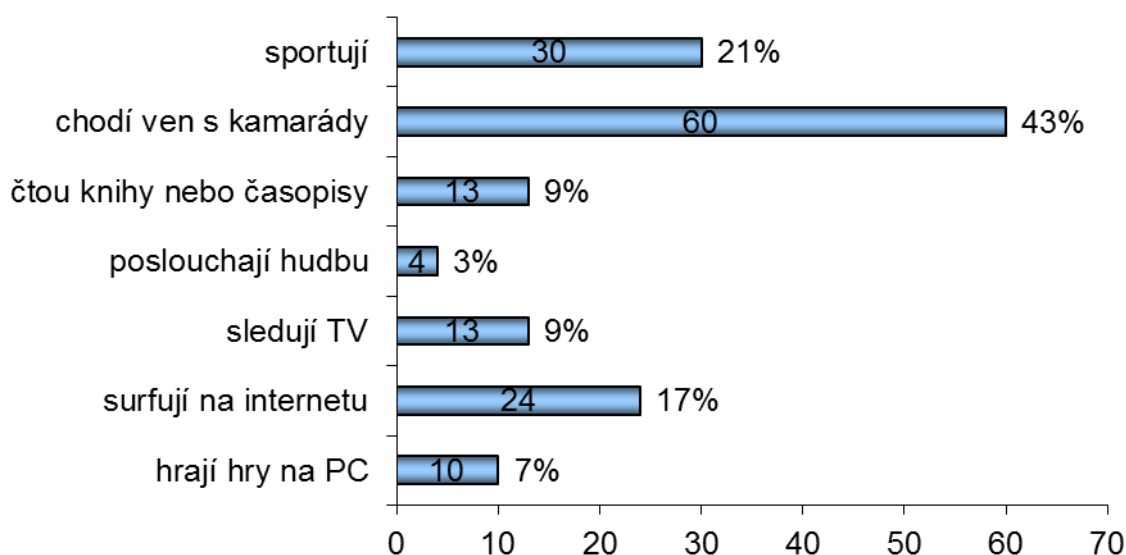
Graf č. 2

Z celkového počtu 141 žáků bylo 29 žáků ve věku 8-9 roků (29%), 35 žáků ve věku 10-12 let (35%) a poslední skupinou byly děti ve věkové skupině 13-15 let 49 žáků (36%). Toto rovnoměrné rozdělení zkoumané skupiny umožnilo dosáhnout přesných výsledků.

Otázka č. 3 Jakou činnost ve svém volném čase nejvíce respondenti preferují?

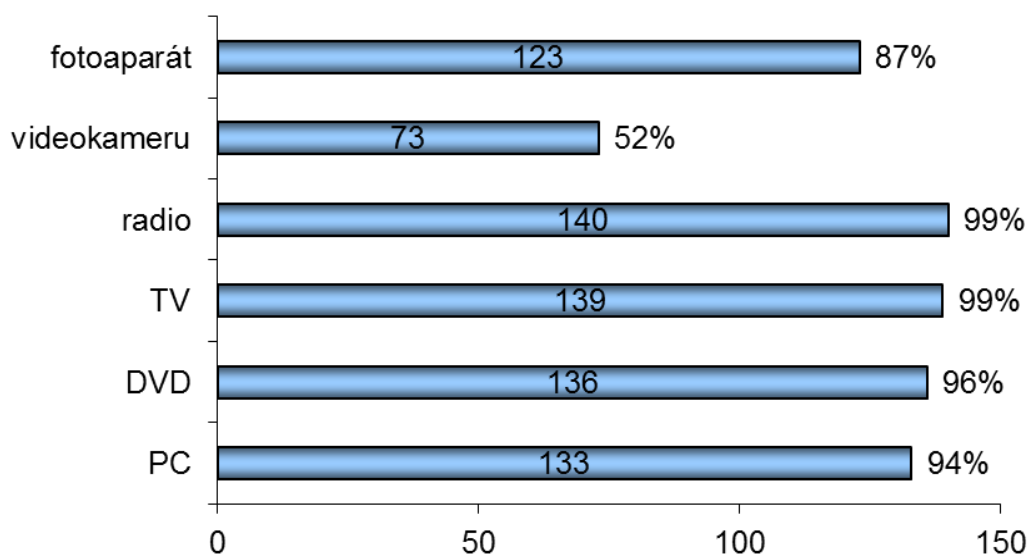
Graf č. 3

Žáci, kteří se zúčastnili výzkumu, na otázku „co ve svém volném času nejvíce preferují“ uvedli: 10 (7%) hraje hry na PC, 24žáků (17%) surfuje na internetu, 13 oslovených (9%) sleduje TV, 4 žáci (3%) poslouchají hudbu, 13(9%) čte knihy nebo časopisy, 60 respondentů (42%) chodí ven s kamarády, 30 (21%) se věnuje sportu. Výzkum ukázal, že většina dětí preferuje trávení volného času s kamarády.

Otázka č. 4 Rozdělení respondentů podle vybavení jejich domácností.

Graf č. 4

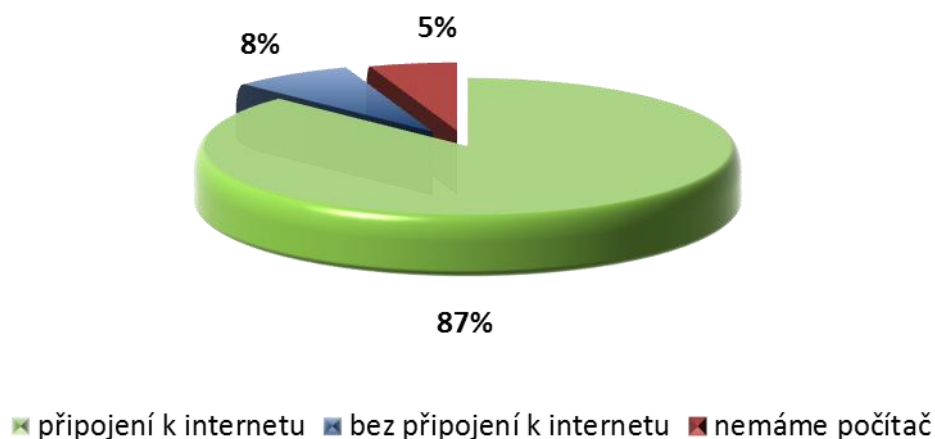

- Fotoaparát má 123 (87%) domácností
- Videokameru má 73 (52%) domácností
- Radio vlastní 140 (99%) domácností
- TV má 140 (99%) domácností
- DVD vlastní 136 (96%) domácností
- PC vlastní 133 (94%) domácností

Vybavení dnešních domácností moderní elektronikou je na velmi vysoké úrovni.

Otázka č. 5 Máte doma připojení k internetu?

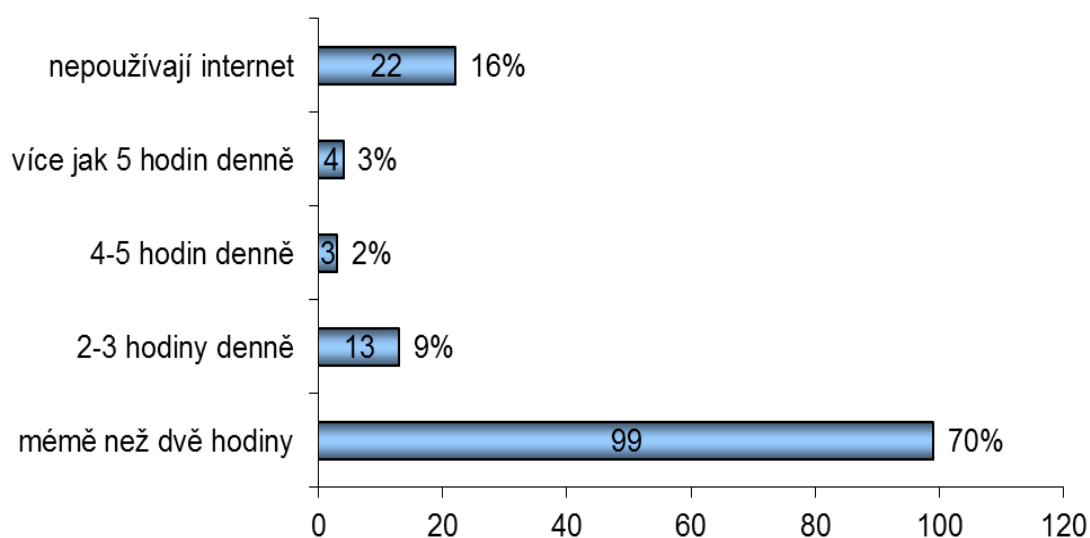
Graf č. 5

Z celkového počtu 141 respondentů uvedlo 122 (88%), že mají připojení k internetu, 11 (7%) respondentů uvedlo, že připojení k internetu doma nemají, a 8 (5%) jich uvedlo, že nemají osobní počítač. V dnešní době je internet velmi rozšířen a využíván.

Otázka č. 6 Kolik času věnujete používání internetu denně?

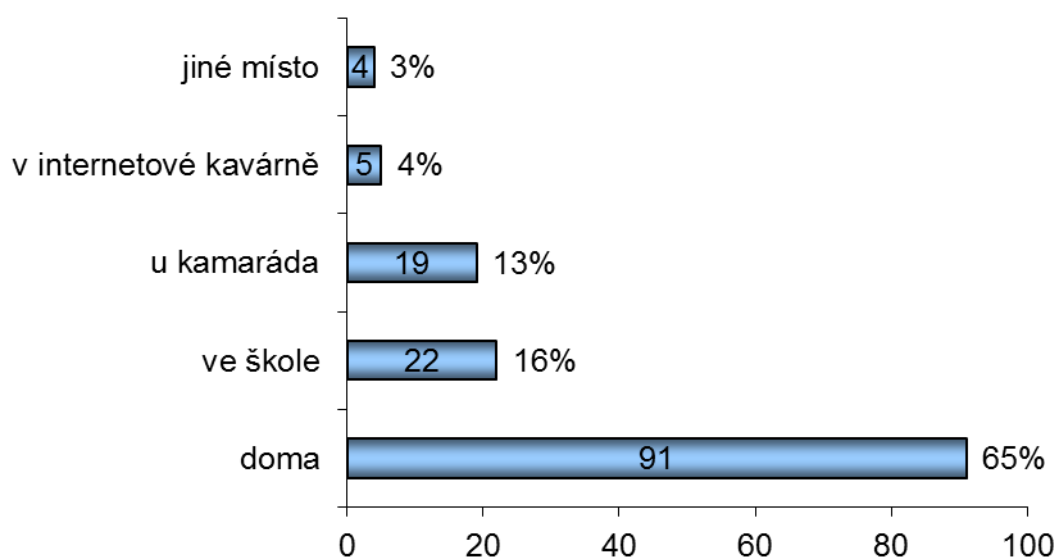
Graf č. 6

Na internetu tráví méně než dvě hodiny 99 (70%) respondentů, 2 až 3 hodiny denně 13 (9%) oslovených, 4 až 5 hodin denně 3 (2%) oslovení, více jak 5 (3%) hodin denně 4 oslovení a internet nepoužívá 22 (16%) respondentů.

Otázka č. 7 Kde používáš internet?

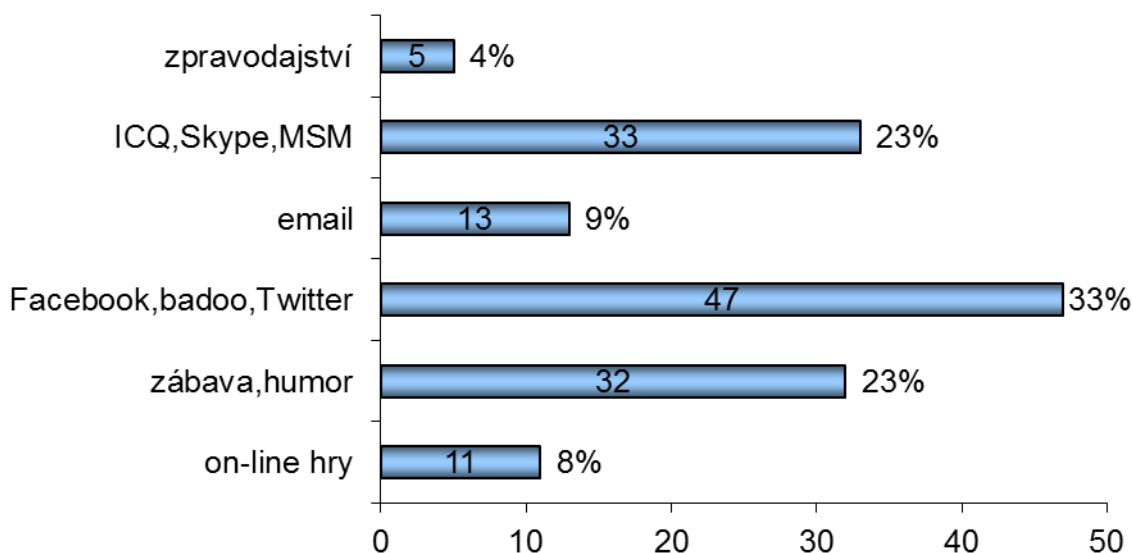
Graf č. 7

Většina 91 (65%) respondentů odpovědělo, že internet používají doma, 22 (15%) uvedlo místo užívání ve škole, 19 (13%) respondentů využívá internet u kamarádů, 5 (4%) dotázaných využívá služeb internetových kaváren a 4 (3%) respondenti uvedli používání internetu na jiném místě, a to nejčastěji veřejný hot spot. Využívání internetových kaváren je minimální. Využívání veřejně přístupného internetu je také minimální. Výzkum byl prováděn v malém městě, kde volně dostupný internet je pouze na jednom místě.

Otázka č. 8 Jaké stránky na internetu nejraději navštěvuješ?

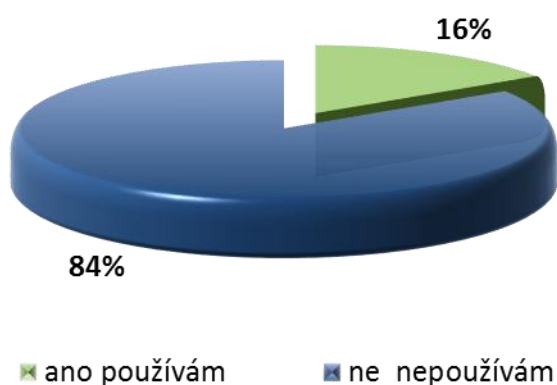
Graf č. 8

Pouze 5 (4%) dotazovaných uvedlo, že nejčastěji navštěvují stránky věnované zpravodajství. 33 (23%) uvedlo nejčastější používání instant messengeru ICQ, Skype atd., 13 oslovených (9%) uvedlo používání e-mailu, nejpočetnější skupina respondentů 47 (33%) uvedla nejvíce navštěvované stránky sociálních sítí, jako Facebook, Twitter atd., 32 (23%) odpovědělo nejvíce navštěvované stránky humoru a zábavy, web, který je věnovaný online hrám, navštěvuje 11 (8%) respondentů. Zde se potvrzuje, že sociální sítě jsou dnes fenoménem. Jejich využívání mladou generací je velmi časté.

Otázka č. 9 Používáš internet k hledání nových kamarádů?

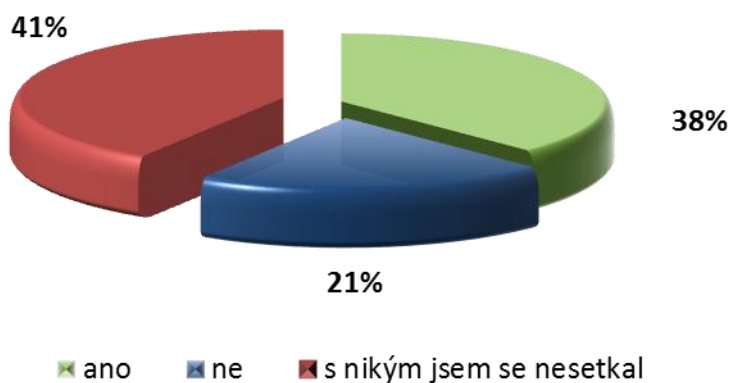
Graf č. 9

Žáci, přesněji 119 (84%) uvedlo, že internet k vyhledávání kamarádů nepoužívá. 22 (16%) uvedlo využívání internetu k hledání nových kamarádů. Je velmi potěšující, že i přes poměrně velké využívání sociálních sítí většina žáků hledá kamarády jiným způsobem.

Otázka č. 10 Je pro tebe setkání s cizími lidmi na internetu nebezpečné?

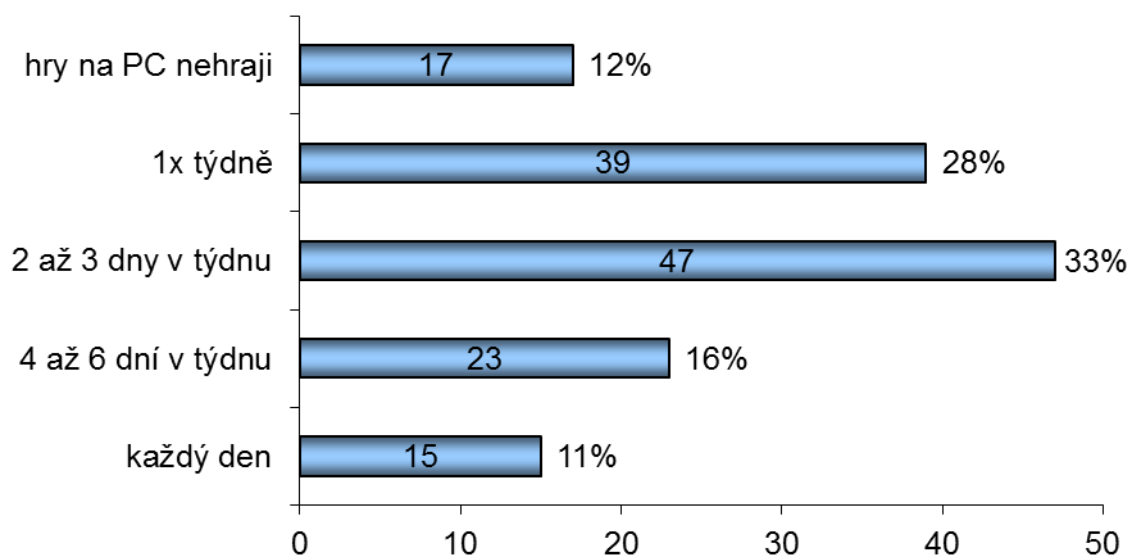
Graf č. 10

Oslovení 53 (41%) uvedli setkání s cizími lidmi jako nebezpečné. 30 (38%) respondentů odpovědělo, že setkání s cizími lidmi na internetu není pro ně nebezpečné. Poslední skupina respondentů 58 (41%) uvedla, že se s nikým cizím na internetu nikdy nekomunikovali. Je znepokojivé, že pro 38% žáků není setkání s cizí osobou prostřednictvím internetu nebezpečné.

Otázka č. 11 Hraješ a jak často on-line hry na internetu?

Graf č. 11

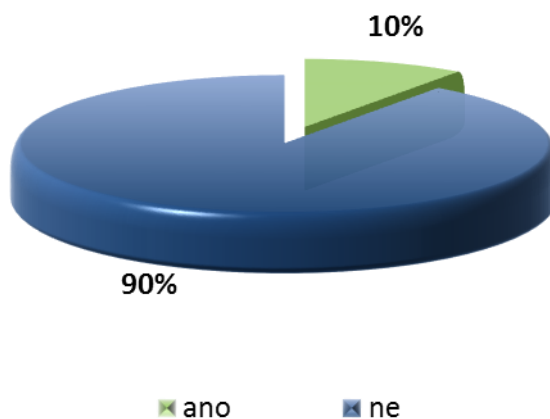

Každý den hraje on-line hry 15 (11%) respondentů, 4-6 dní v týdnu hraje 23 (16%) respondentů, 2-3 dny v týdnu provozuje největší skupina žáků 47 (33%), 1x týdně hraje 39 (28%) dotazovaných, 17 (12%) respondentů on-line hry nehraje. Právě on-line hry představují pro žáky nebezpečí kontaktování cizí osobou prostřednictvím internetu.

Otázka č. 12 Upřednostnil by jsi hraní na počítači před kamarády?

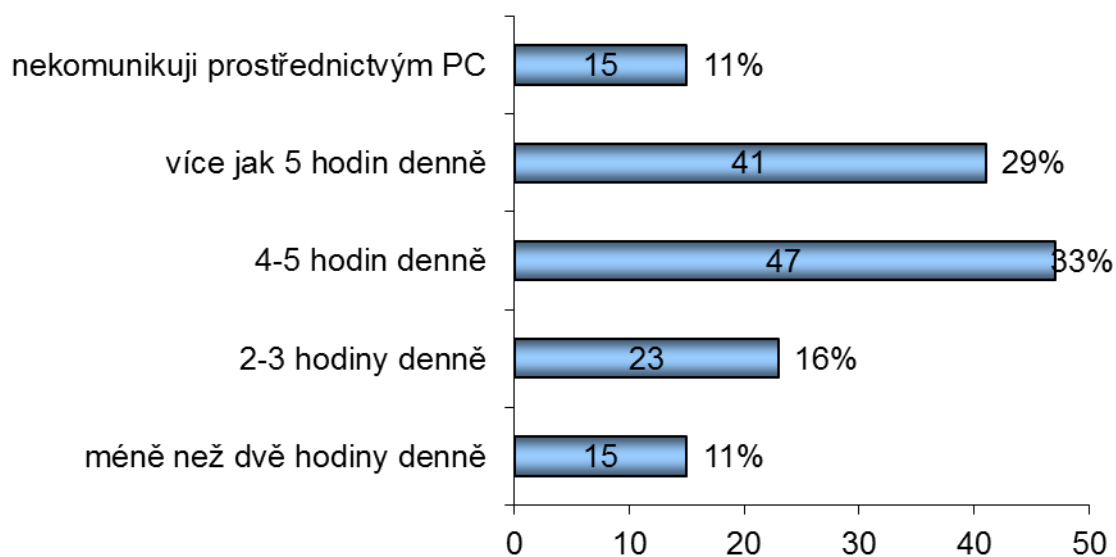
Graf č. 12

Drtivá většina dotazovaných 136 (90%) uvedla, že by upřednostnila počítač před kamarády. Pouze 15 (10%) uvedlo opak – dalo přednost kamarádům.

Otázka č. 13 Jak často komunikuje prostřednictvím počítače

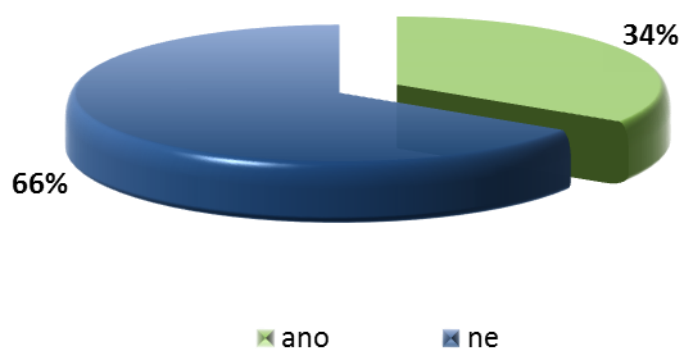
Graf č. 13

Skupina 15 (11%) dotazovaných uvedlo, že prostřednictvím počítače nekomunikují. Více jak pět hodin denně komunikuje 41 (29%) respondentů, 4-5 hodin komunikuje 47 (33%) dotazovaných, 2-3 hodiny denně 23 (16%) žáků, a poslední skupina - méně jak dvě hodiny komunikuje 15 (11%) respondentů.

Otázka č. 14 Komunikoval jsi někdy s neznámým člověkem prostřednictvím internetu?

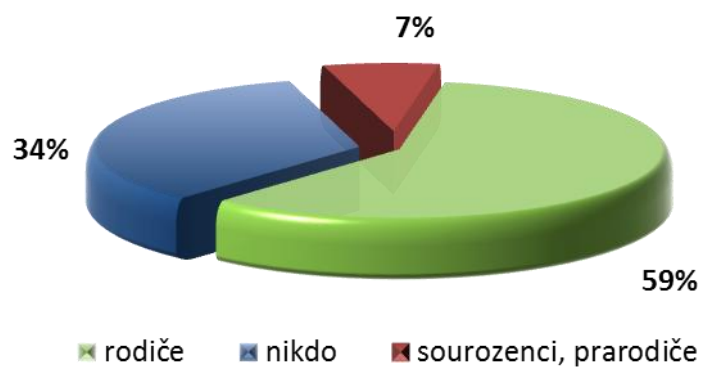
Graf č. 14

Více jak jedna třetina dotazovaných 48 (34%) uvedla, že komunikovala s cizím člověkem na internetu. Druhá skupina respondentů 93 (66%) uvedla, že s nikým cizím prostřednictvím internetu nekomunikovala.

Otázka č. 15 Kdo kontroluje tvoji činnost na počítači?

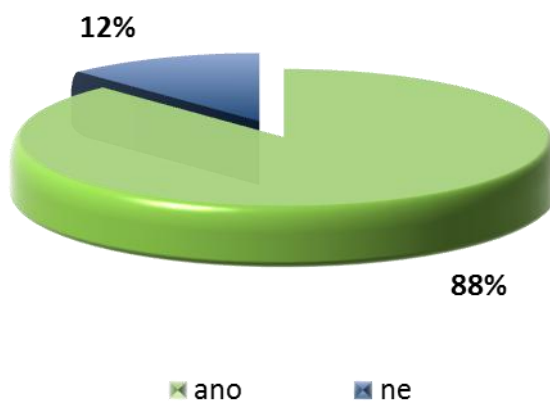
Graf č. 15

Na tuto otázku odpovědělo 83 (59%) respondentů, že jsou kontrolováni rodiči. 48 (34%) dotazovaných uvedlo, že je nikdo nekontroluje. 10 (7%) respondentů uvedlo kontrolu od sourozenců nebo rodičů. Jedna třetina žáků není kontrolována vůbec nikým!

Otázka č. 16 Vlastníš mobilní telefon?

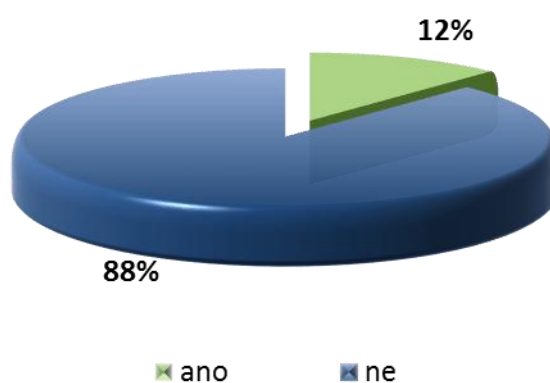
Graf č. 16

Většina respondentů 124 (88%) uvedla, že vlastní mobilní telefon. Druhá část dotazovaných 17 (12%) nevlastní mobilní telefon.

Otázka č. 17 Používáš internet v mobilu ?

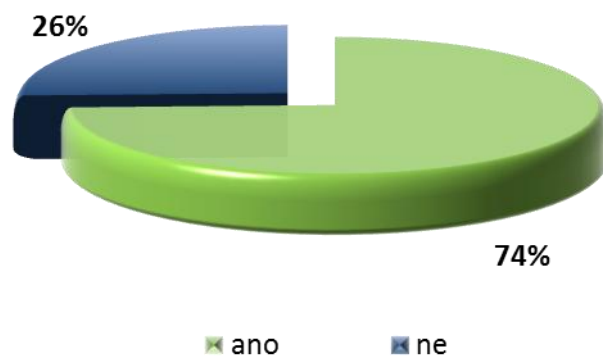
Graf č. 17

Na tuto otázku odpovědělo kladně 15 (12%) respondentů. 109 (88%) dotazovaných uvedlo, že internet v mobilu nepoužívají. Málo používaný internet v mobilním telefonu je zapříčiněn malou nabídkou veřejného internetu v lokalitě, kde byl výzkum prováděn. Dalším faktorem je také cena mobilních operátorů za tuto službu.

Otázka č. 18 Dokážeš si představit život bez počítače?

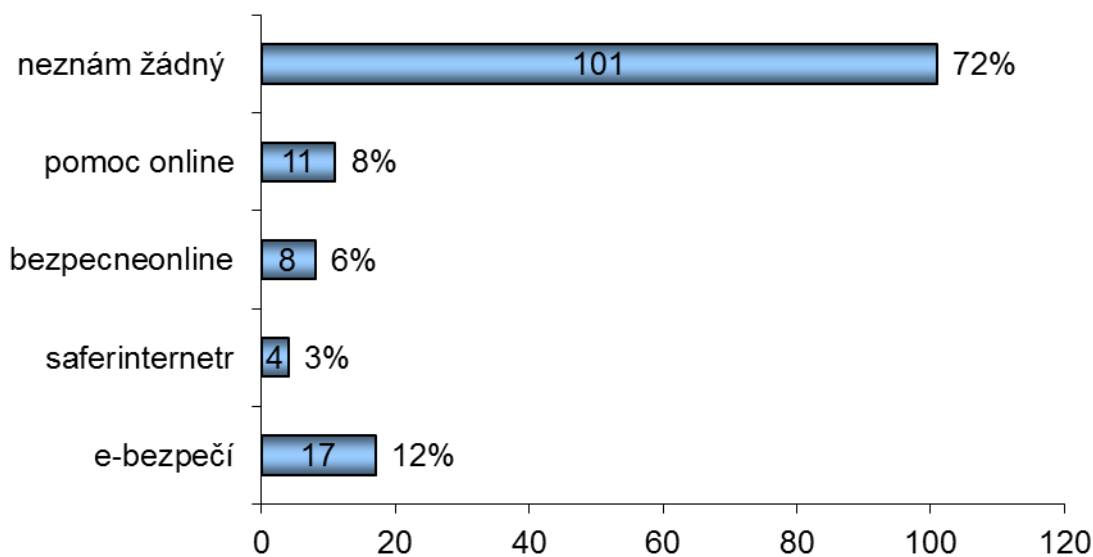
Graf č. 18

Skupina 36 (26%) žáků si život bez počítače nedokáže představit. Většina 105 (74%) respondentů si život bez počítače představit dokáže, což znamená, že dnešní mladá generace není na PC “závislá”.

Otázka č. 19 Znáš web, který je věnovaný bezpečnému chování na internetu?

Graf č. 19

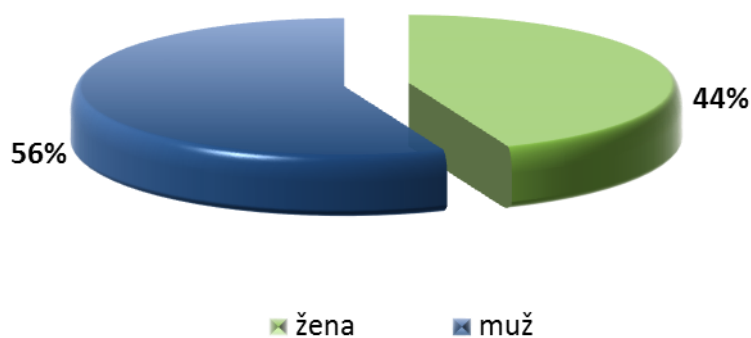
Drtivá většina respondentů 101 (72%) nezná žádný web věnovaný bezpečnosti. Ostatní respondenti 40 (28%) uvedli znalost některých webových stránek věnovaných bezpečnému chování na internetu.

Analýza dotazníků určená rodičům

Celkem bylo osloveno 155 respondentů. Dotazník vyplnilo 98 (63%) oslovených. Dotazník se skládal z 18 uzavřených otázek. Pro vyhodnocení jsem použil software Microsoft Office - Excel. Dotazník je přílohou č. 2.

Otázka č. 1 Poměr respondentů podle pohlaví

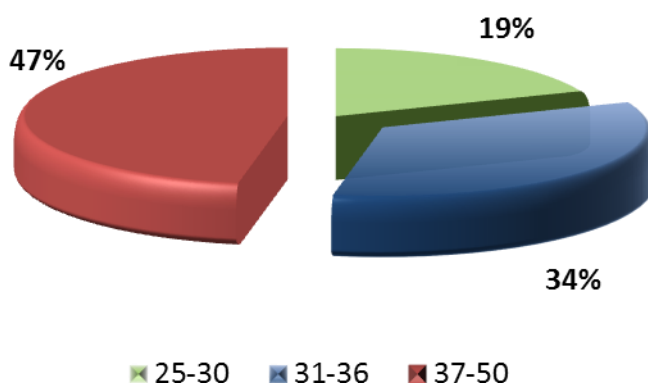
Graf č. 1

Výzkumu se zúčastnilo 98 rodičů. Z toho 43 (44%) žen a 55 (56%) mužů.

Otázka č.2 Věk respondentů.

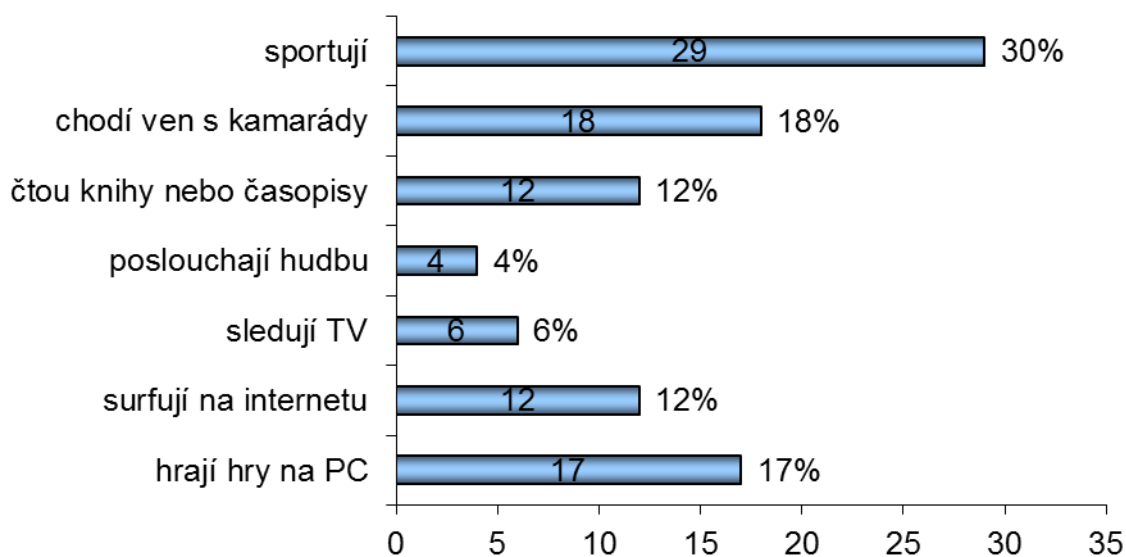
Graf č. 2

Z celkového počtu 98 respondentů bylo věkové složení: 19 (19%) oslovených ve věkovém rozmezí 25–30 let, 34 (34%) oslovených ve věku mezi 31–36 lety, 47 (47%) dotázaných ve věku mezi 37–50 lety.

Otázka č. 3 Ve svém volném čase moje děti nejvíce preferují.

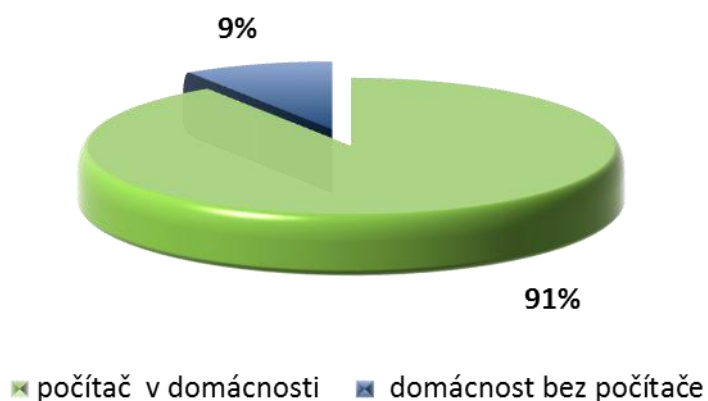
Graf č.3

Skupina 17 (17%) rodičů odpověděla, že jejich děti ve svém volném čase hrají hry na PC, 12 (12%) dotazovaných odpovědělo, že jejich děti surfují na internetu, 6(6%) dotazovaných na otázku odpovědělo, že jejich děti sledují TV, 4 (4%) dětí podle rodičů poslouchají hudbu, 12 (12%) oslovených rodičů odpovědělo, že jejich děti čtou knihy nebo časopisy, 18 (18%) respondentů odpovědělo, že jejich děti chodí ven s kamarády, 30 (30%) odpovědělo, že jejich děti ve svém volném čase sportují.

Otázka č. 4 Máte doma PC nebo notebook?

Graf č. 4

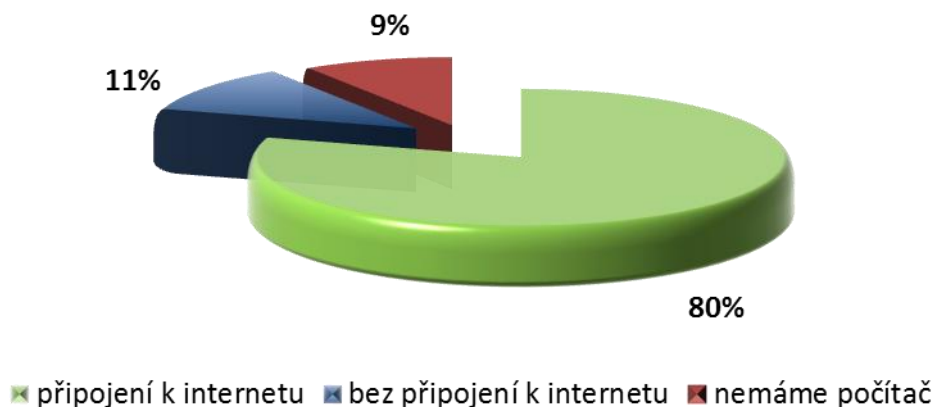

Většina oslovených 89 (91%) odpověděla, že doma mají PC nebo notebook. Druhá skupina respondentů 9 (9%) uvedla, že nevlastní PC ani notebook.

Otázka č. 5 Pokud máte počítač máte i připojení k internetu?

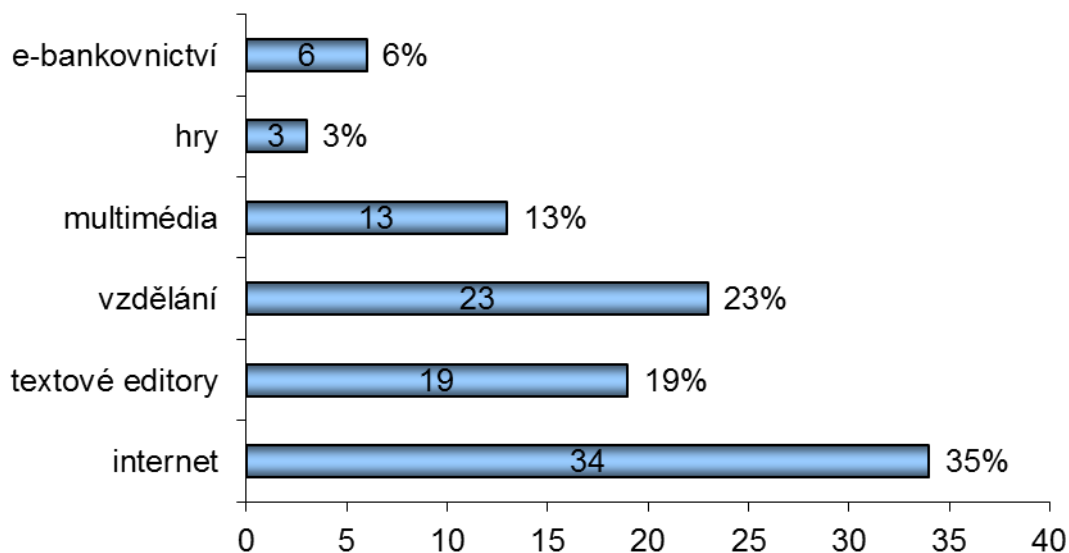
Graf č. 5

Skupina 78 (80%) oslovených uvedla, že mají připojení k internetu, 11 (11%) uvedlo, že mají počítač, ale připojením k síti internet nedisponují, 9 (9%) uvedlo, že počítač nemají.

Otázka č. 6 Na co počítač využíváte nejčastěji?

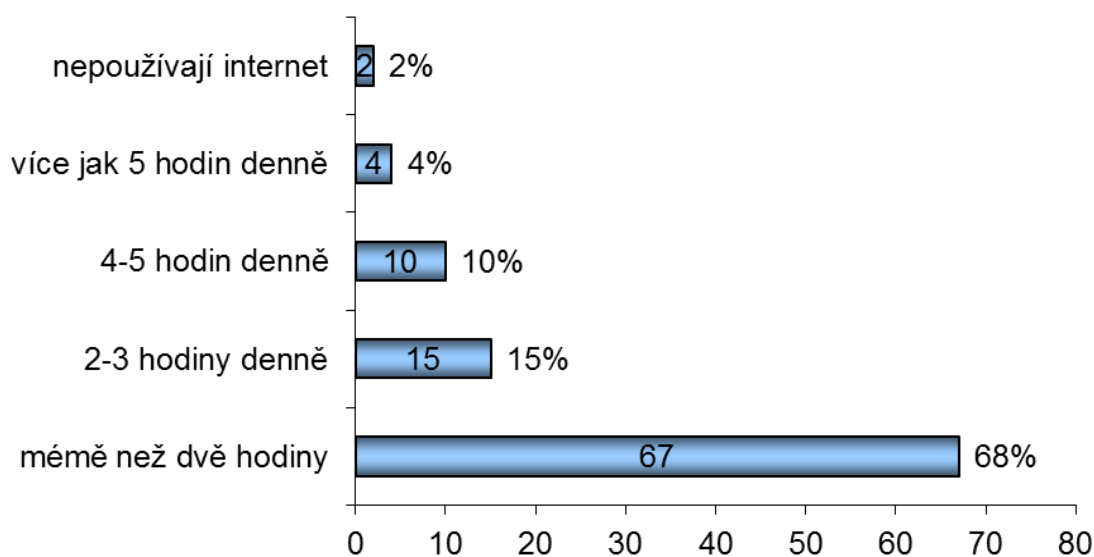
Graf č. 6

Oslovená skupina 34 (35%) dotazovaných uvedla, že PC užívají k síti internet, 19 (19%) respondentů uvedlo práci v textových nebo tabulkových editorech, 23 (23%) využívá počítač ke vzdělání, 13 (13%) využívá počítač k různým multimédiím, 3 (3%) respondentů hrají hry na PC a 6 (6%) respondentů používá počítač k e-bankovníctví.

Otázka č. 7 Kolik času trávíte na internetu?

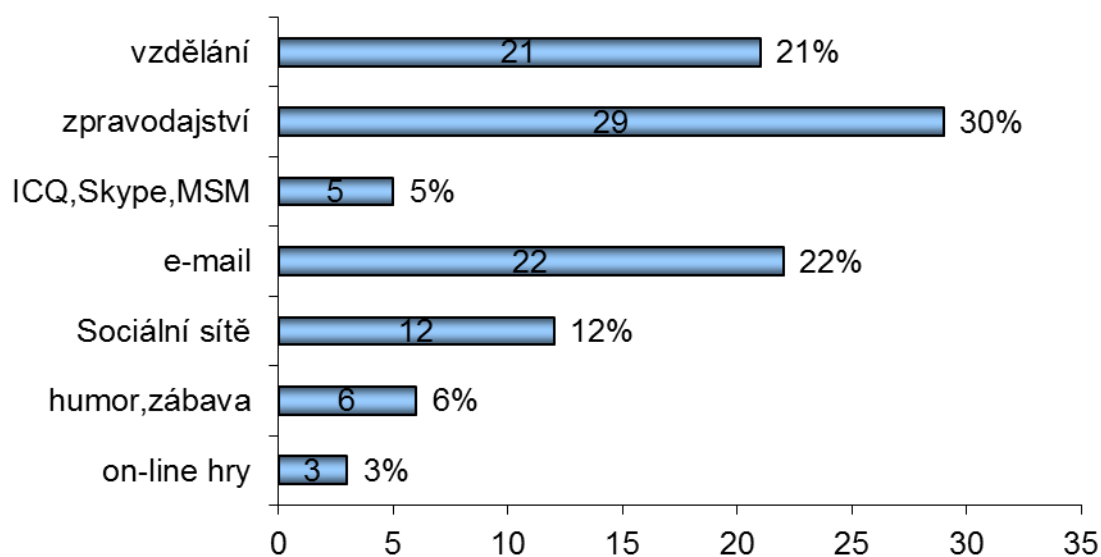
Graf č. 7

Většina dotázaných 67 (68%) uvedla, že internet používají méně jak dvě hodiny denně, 2-3 hodiny denně využívá internet 15 (15%) respondentů, 4 -5 hodin denně síť internet využívá 10 (10%) dotázaných, 4 (4%) respondenti uvedli využití internetu více jak 5 hodin denně, 2 (2%) respondenti uvedli, že síť internet nepoužívají.

Otázka č. 8 Jaké stránky na internetu nejraději navštěvujete ?

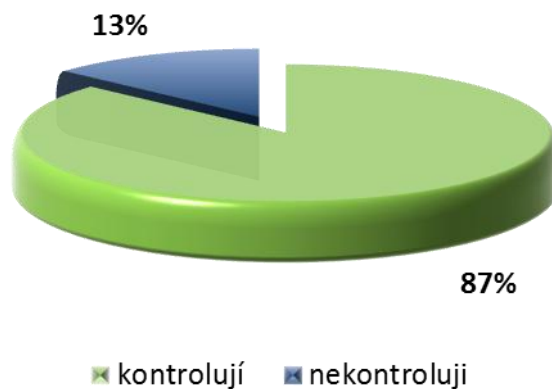
Graf č. 8

Skupina 21 (21%) dotázaných uvedla, že navštěvují stránky věnující se vzdělání, 29 (30%) vyhledává na internetu zpravodajství, 5 (5%) respondentů využívá internetové komunikátory, 22 (22%) respondentů využívá e-mail, 12 (12%) oslovených používá na internetu sociální sítě, 6 (6%) vyhledává na internetu zábavu, 3 (3%) dotázaných uvedlo, že hraje on-line hry.

Otázka č. 9   Kontrolujete Vaše děti co dělají na PC?

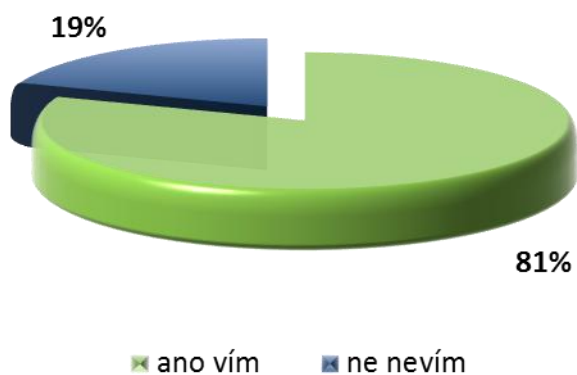
Graf č. 9

Z oslovených 85 (87%) uvedlo, že kontrolují činnost dětí na počítači, 13 (13%) respondentů odpovědělo, že činnost dětí na PC nekontrolují.

Otázka č. 10   Víte o nebezpečích, která jsou spojena s užíváním internetu?

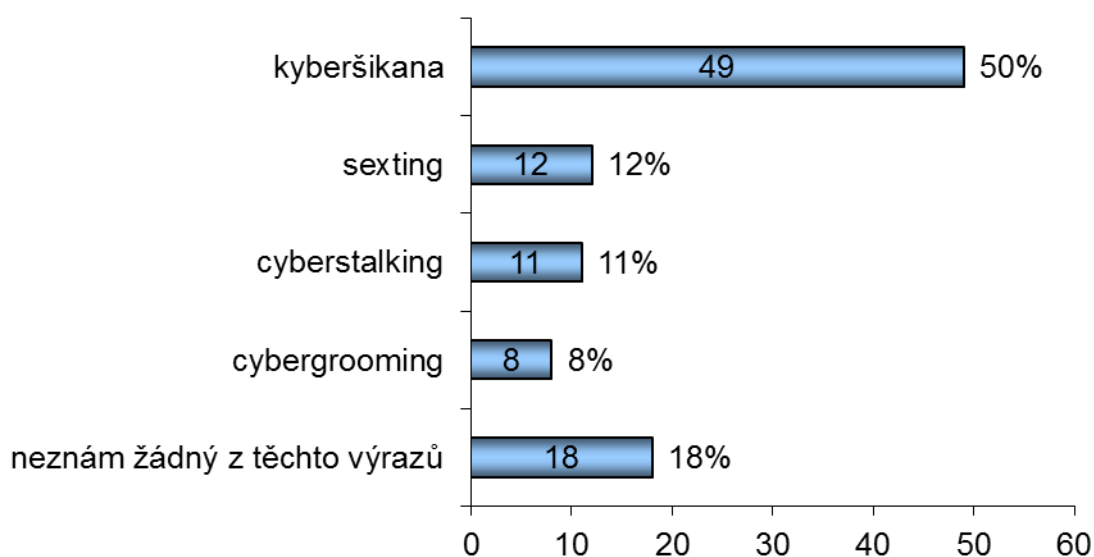
Graf č. 10

Na tuto otázku odpovědělo 79 (81%) respondentů ano, vím o nebezpečích spojená s využitím internetu. 19 (19%) respondentů uvedlo, že si nejsou vědomi existencí rizik spojených s užíváním internetu.

Otázka č. 11 Znáte, co znamenají následující výrazy?

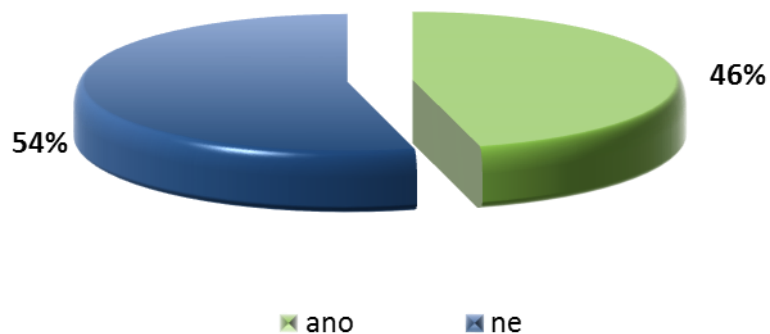
Graf č. 11

Skupina 49 (50%) respondentů uvedla znalost významu kyberšikana, 12 (12%) uvedlo znalost významu sexting, 11 (11%) dotazovaných uvedlo, že zná význam slova cyberstalking, 8 (8%) respondentů uvedlo znalost významu cybergrooming, 18 (18%) dotazovaných nezná žádný z těchto výrazů.

Otázka č. 12 Sdílíte fotografie Vaší rodiny na internetu?

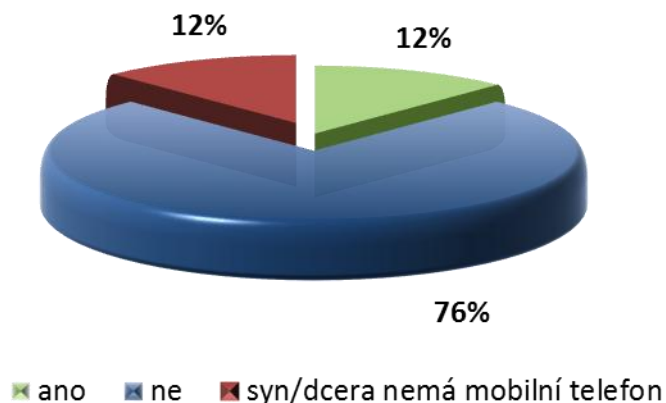
Graf č. 12

Většina 53 (54%) respondentů odpověděla záporně na otázku, zda sdílí fotografie svoji rodiny na internetu. 45 (46%) fotografie své rodiny na internetu sdílí.

Otázka č. 13 Kontroluje mobilní telefon (výpis volání, SMS) svým dětem?

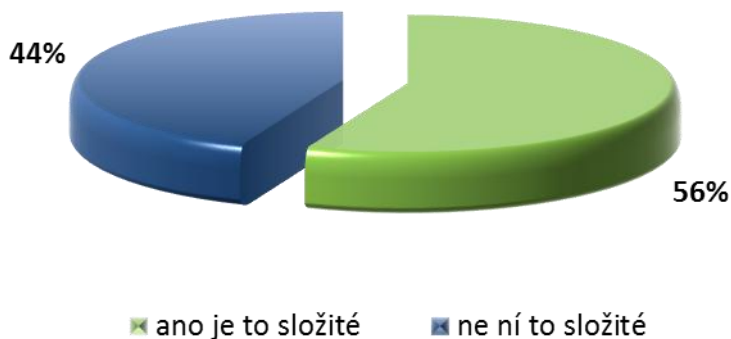
Graf č. 13

Na tuto otázku odpovědělo ano 12 (12%) respondentů, ne 74 (74%) dotazovaných, 12 (12%) respondentů uvedlo, že jejich syn/dcera nevlastní mobilní telefon.

Otázka č. 14 Je podle Vás pro děti složité dostat se k webovým stránkám s nevhodným obsahem?

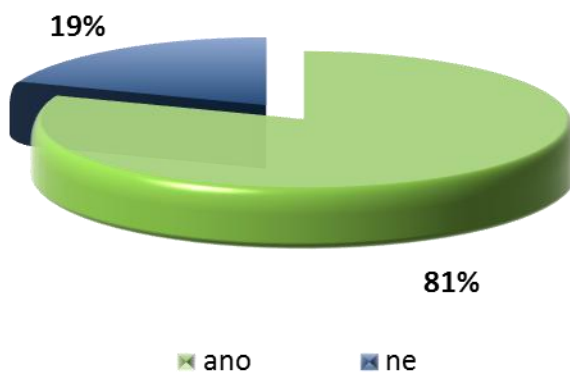
Graf č. 14

Skupina 55 (56%) dotazovaných uvedla, že je pro děti složité dostat se ke stránkám s nevhodným internetovým obsahem. Skupina 43 (44%) oslovených uvedla, že pro děti není složité dostat se ke stránkám s nevhodným internetovým obsahem.

Otázka č.15 Dokážete si představit život bez počítače?

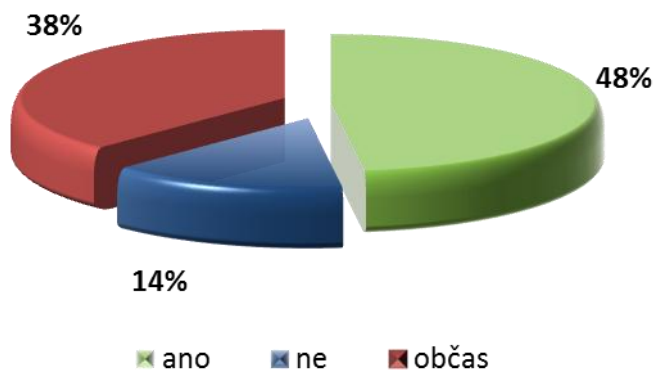
Graf č. 15

Většina oslovených 79 (81%) uvedla, že si umí život bez PC představit. 19 (19%) oslovených uvedlo že, si život bez počítače představit nedokáží.

Otázka č. 16 Sledujete TV společně s dětmi?

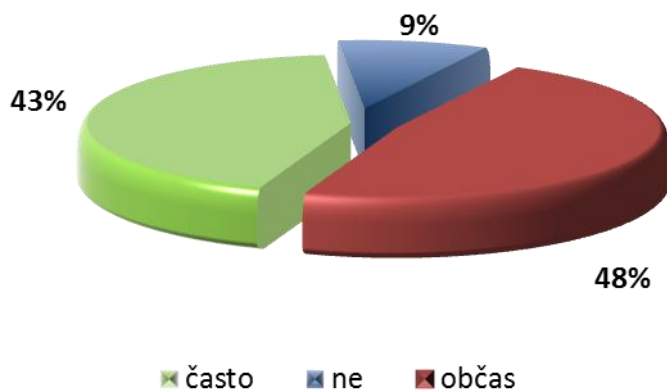
Graf č. 16

Menší část respondentů 37 (38%) uvedla ,že občas s dětmi TV sledují, 14 (14%) uvedlo, že TV společně nesledují, 47 (48%) uvedlo společné sledování TV s dětmi.

Otázka č. 17 Mluvíte s dětmi o sledovaných pořadech?

Graf č. 17

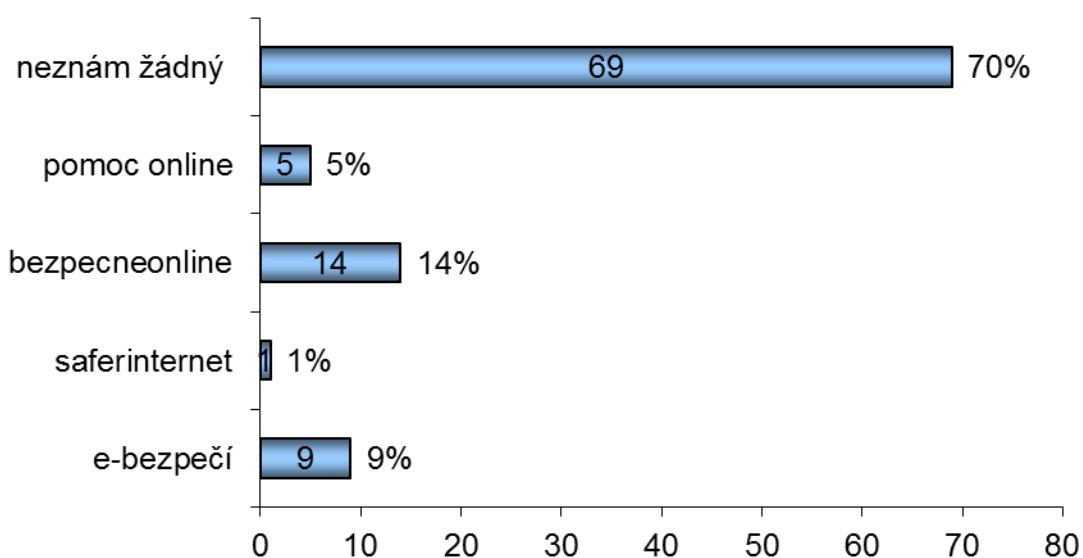

Skupina dotázaných 42 (43%) uvedla, že často hovoří se svými dětmi o TV pořadech. 9 (9%) respondentů odpovědělo, že se svými dětmi o TV pořadech nehovoří, občas mluví s dětmi o TV pořadech 47 (48%).

Otázka č. 19 Znáte web, který je věnovaný bezpečnému chování na internetu?

Otázka č. 19

Většina respondentů 69 (70%) uvedla, že nezná žádný web věnovaný bezpečnému chování na internetu. 29 (30%) respondentů zná nějaký web věnovaný bezpečnému chování na internetu.

Z analýzy dotazníků vyplynulo, že oslovení respondenti bez ohledu na věk a pohlaví využívají moderní elektronická média. Výzkumu se zúčastnilo a vyplněný dotazník odevzdalo 239 respondentů, z toho 141 žáků základních škol ve věku 8-15 let a 89 rodičů těchto žáků.

Ve skupině oslovených žáků mírně převažovaly dívky (54%) nad chlapci (46%). Věkové rozvrstvení oslovených žáků bylo téměř rovnoměrné. Věková

skupina 8-9 let (29%), věková skupina 10-12 let (35%) a poslední věková skupina v rozmezí 13-15 let (36%).

Druhá skupina respondentů byla zastoupena z 44% ženským pohlavím a z 56% pohlavím mužským. Věková škála respondentů byla v rozmezí 25-50 let z toho bylo 19% oslovených ve věku 25-30 let, 34% ve věku 32-36 % a 47% ve věku 37-50 let.

Z provedené praktické části, která byla vyhodnocena, vplynuly následující poznatky. Vybavení domácností je na vysoké úrovni, většina domácností má 99% vlastní TV a rádio, 96% má DVD a nejméně jsou domácnosti vybaveny fotoaparátem 87% a video kamerou 52%.

Televizní pořady společně s dětmi sleduje 48% respondentů často a 38% respondentů občas. O sledovaných pořadech hovoří se svými dětmi 43% rodičů často a 48% občas. Toto zjištění může být způsobeno probíhající kampaní „Vaše dítě, vaše televize, vaše zodpovědnost“ v televizi.

Počítač má doma 91% oslovených žáků. Připojení k síti internet ve většině domácností 80% přispívá k tomu, že dnešní mládež tyto prostředky moderní doby využívá velmi často. Na druhou stranu je třeba uvést fakt, že dnešní mládež (30%) tráví svůj volný čas sportováním. 88% žáků vlastní mobilní telefon. Drtivá většina respondentů z obou skupin uvedla, že internetu věnují méně jak dvě hodiny denně. Pouze 2% rodičů oproti 22% žákům nepoužívají internet vůbec. Respondenti ze skupiny žáků nejvíce používají internet doma (65%). Internetové kavárny navštěvují pouze 4% dotazovaných.

Zajímalo mě, zda rodiče využívají PC stejně jako jejich děti, nebo je používání rozdílné. 33% respondentů ze skupiny žáků uvedlo, že nejvíce času při používání internetu stráví na různých sociálních sítích. Rodiče (30%) uvedli, že na internetu nejvíce sledují zpravodajské portály. Velký rozdíl je v používání instant messengerů (skype, icq atd..). 23% rodičů tyto služby využívá oproti skupině 5% žáků.

Dále jsem chtěl zjistit, jak jsou žáci a jejich rodiče informováni o bezpečném chování na internetu a jestli jsou si vědomi hrozeb, které může používání internetu přinášet. Většina, 84% žáků uvedla, že internet k hledání nových kamarádů

nepoužívá. Rodiče (87%) uvedli kontrolu činnosti svých dětí u PC, avšak 20% dětí uvedlo používání internetu jinde než doma. Skupina žáků (34%) uvedla, že jejich činnost na PC nikdo nekontroluje. V dnešní době je přístup na sociální sítě velmi snadný prostřednictvím mobilních telefonů. Mnoho výrobců má tyto stránky přednastaveny, a pokud má dotyčná osoba mobilní telefon s připojením na internet, je tato služba velice blízko na dosah. Jak již jsem uvedl výše, většina žáků má mobilní telefon, ale mobilní internet používá pouze 12% oslovených žáků. Po obsahové stránce (výpis volání, sms) nekontroluje mobilní telefon svých dětí 76% rodičů. Většina 72% žáků a 70% rodičů uvedla, že nezná žádné webové stránky, které se věnují bezpečnému chování na internetu. 14% oslovených rodičů zná server www.bezpecneonline.cz a 12% žáků zná stránky www.e-bezpeci.cz. Problém přístupu k webovým stránkám s nevhodným obsahem nespátřuje 76% oslovených rodičů. Život bez počítače si nedokáže představit 26% žáků a 19% rodičů.

Vyhodnocení hypotéz

H1: *Předpoklad je, že drtivá většina současné mladé generace využívá moderní elektronická média.*

Výzkum prokázal využití moderních elektronických médií současnou mládeží. K tomuto zjištění přispívá i velmi dobré vybavení domácností elektronikou. Současná mladá generace využívá počítač velmi často.

Hypotéza H1 byla potvrzena.

H2: *Předpokládám, že využití elektronických medií mladou generací je značně odlišné od využití těchto prostředků jejich rodiči.*

Výzkum prokázal rozdíl využití sítě internet. Zatímco mladá generace uvedla využití internetu především k užívání sociálních sítí, druhá skupina respondentů – rodiče uvedla využití internetu především k vyhledávání zpravodajských informací

Hypotéza H2 byla potvrzena.

H3: *Předpokládám, že mladá generace zná nebezpečí internetu, ale neuvědomuje si je.*

Výzkum prokázal, že drtivá většina mladé generace nemá dostatek informací o bezpečném chování na síti internet a tyto hrozby si ani neuvědomuje. Alarmující je skutečnost, že 21% žáků nepovažuje setkání s cizím člověkem na internetu za nebezpečné.

Hypotéza H3 nebyla potvrzena.

Závěr

V této bakalářské práci jsem se snažil vyložit, jak moderní komunikační prostředky a zejména pak internetové sociální sítě ovlivňují dnešní mladou generaci. Mým cílem bylo dále osvětlit hrozby internetové komunikace. Jak jsou o těchto hrozbách informováni děti a jejich rodiče.

Pro ochranu psychického zdraví je důležité, abychom se v digitálním veletoku informací naučily „plavat“ a dodržovali přísná pravidla námořního provozu. Jak děti spolehlivě ochránit, pokud to vůbec lze? Děti by neměly spadnout do nebezpečných vod internetu bez jakýchkoliv předchozích upozornění, s klesající věkovou hranicí by měla přicházet i dřívější osvěta. Již z principu logiky je vždy těžké oddělit zrna od plev, tedy přímo při návštěvě stránky nechat algoritmus rozhodnout, jestli je vhodné ji zobrazit (např. informace do předmětu biologie), nebo zcela zamítnout, protože se na ní vyskytují slova popisující choulostivější místa lidského těla. Ať už tedy běžní koncoví uživatelé, v tomto smyslu rodiče, použijí jakékoliv filtrování, nemusí být výsledek natolik dobrý, jako kdyby se dítě dokázalo samo správně rozhodnout.

V dnešní době má mnoho dětí profil na nějaké internetové stránce. To znamená, že se přihlašuje do určité sítě pod svým přihlašovacím jménem a heslem a uveřejňuje informace, které jsou dostupné ostatním uživatelům. Může to být jméno a příjmení, věk, ale i adresa bydliště, popř. školy nebo dokonce i telefonní číslo. Na některých sítích je možné sdílet s ostatními i fotografie nebo videa. Taková síť, kde je na tisíce profilů, může být rájem pro agresora, který si na internetu vybírá svoji oběť. Profil dítěte mu poskytne dostatek informací, které může využít k další komunikaci, a proto je velice důležité seznámit děti s tím, jak je možné informace o sobě "uzamknout" před ostatními.

Škola a především rodiče by neměli oblast mediální výchovy zlehčovat či podceňovat. Internet je médium, které svým dynamickým rozvojem se stává dostupné téměř všem – a tedy i dětem. Hrozby, které přináší užívání internetu jsou velmi vážné. Musím zmínit, že výzkum byl prováděn v Náměšti nad Oslavou. Jedná se o malé město s pěti tisíci obyvatel. Zde pracuje organizace s názvem Dům dětí a mládeže-Radost. Ta se snaží vyplnit volný čas mladé generaci mimoškolními

aktivitami. Tato organizace zaštiťuje a pořádá mnoho kroužků pro děti všech věkových kategorií. Činnost této organizace v Náměšti a širokém okolí je hodnocena veřejností velice dobře. Do budoucna by bylo zajímavé porovnání této problematiky na základních školách na vesnici a velkém městě. Problematika bezpečného chování na internetu má pro školy velký význam. Zvláště v nejbližších letech předpokládáme stále větší dostupnost moderních informačních technologií. S tím jsou i spojena rizika bezpečného chování na internetu. Školy by se měli zaměřit na edukaci žáků v oblasti bezpečného internetu už na prvním stupni základní školy. Závěr mé bakalářské práce je poděkováním a zpětnou vazbou pro školy, které se zúčastnily výzkumu. Věřím, že mé poznatky pomohou školám v tvorbě preventivních programů, výchovným poradcům a rodičům žáků.

Resumé

Ve své bakalářské práci jsem se zaměřil na téma „sociálních sítí a jejich vlivu na mladou generaci“

V první kapitole se pokouším definovat jednotlivé druhy médií. Snažil jsem se popsat každé médium zvlášť. Každé médium popisuji od historie až po současnou podobu. Okrajově se věnuji technickým záležitostem každého media. Popisuji média tištěná, média s vysílaným signálem a v závěru první kapitoly se věnuji popisu internetu jako elektronickému médiu.

Druhá kapitola je věnována sociálním sítím. Zde popisuji vznik společenských sociálních sítí. V další části této kapitoly jsem popsal internetové sociální sítě, co je pro tyto sítě charakteristické a jaké je jejich rozdělení. V další části se věnuji rizikům, která jsou spojená s používáním sociálních sítí. Popisuji zde kyberšikanu a její jednotlivé druhy. V závěrečné části této kapitoly představuji projekty, které jsou věnovány bezpečnému chování na internetu. Jedná se o internetové servery E-bezpečí, Bezpečne-online a především Saferinternet. Tento projekt se věnuje vzdělávání učitelů, rodičů a žáků k bezpečnému používání moderních informačních a telekomunikačních technologií.

Třetí kapitola pojednává o škole a rodičích a jejich role v kyberšikaně. Zde zmiňuji několik důležitých zásad pro rodiče. Velmi důležitou roli zde představuje především monitoring a prevence dětí před bezpečným chováním na internetu. Dále se věnuji škole, která má také velmi důležitou roli v oblasti mediální výchovy. V této části popisuji jednotlivé body, které mají přispět k prevenci proti kyberšikaně. Nakonec této kapitoly zmiňuji projekt Vysočina Education, který realizuje vzdělávání poradců pro školy a ostatní instituce v problematice bezpečného používání internetu.

Na třetí kapitolu navazuje praktická část, ve které jsem zjišťoval, jak dnešní mladá generace využívá moderní elektronická média. Jak využívají elektronická média děti ve srovnání s jejich rodiči. Dále jsem chtěl zjistit znalosti mladé generace a jejich rodičů v oblasti bezpečného chování na internetu. Za cílovou skupinu jsem si zvolil děti ve věku 8-15 let.

Anotace

Dvořák Marek: **Vliv sociálních sítí na výchovu mladé generace**

Bakalářská práce, Brno, Univerzita Tomáše Bati, IMS 2012

Autor se v bakalářské práci zabývá současnými medií, převážně pak problematikou internetových sociálních sítí a jejich vlivu na výchovu mladé generace. V teoretické části jsou popsány jednotlivé typy medií a sociálních sítí. Autor se dále věnuje popisu hrozeb, které souvisí s používáním moderních informačních technologií. Ve výše uvedené části čerpá z odborné literatury.

Cílem výzkumu je potvrdit, nebo vyvrátit hypotézu, že používání moderních informačních technologií a s tím spojené hrozby ovlivňují současnou mladou generaci.

Klíčová slova: internet, děti, média, škola, rodina, kybešikana, saferinternet, sociální sítě

Annotation

Dvořák Marek: **Social network a their influence on the young generation**

Bachelor work, Brno, Tomáš Baťa University, IMS 2012

In this Bachelor work the author is engaging topics of nowadays media, especially problematics of the social networks and its influence over a young generation. There are described different types of the medias and the social networks in the theoretical part of this work. In the next part author is describing threats, which are parallel with usage of the modern information technologies. Author is extracting the facts from expert literature.

The target of this work is to confirm or disprove the fact, that the young generation is influenced by the modern information technology.

Keywords: internet, children, media, school, family, cyberbullying, saferinternet, social networks

Seznam literatury

1. BEDNAŘÍK, P., JIRÁK, J., KÖPPLOVA, B., *Dějiny českých médií od počátku do současnosti*, Grada, 2011, 439s., ISBN 978-80-247-3028-8
2. BURTON, G., JIRÁK, J., *Úvod do studia médií*, 1.vyd. Brno, Barrister & Principal, 2001, 392s., ISBN 80-85947-67-6
3. DeVITO, J., *Základy mezilidské komunikace*, 1.vyd., Praha, 2008, 512 s. ISBN 978-80-247-2018-0
4. HARTL, P., HARTLOVÁ, H., *Psychologický slovník*, 1.vyd., Portál, 2000, 774s., ISBN 80-7178-303-X
5. MELVIN, L., et al. *Teorie masové komunikace*, Karolinum, 1996, 363s., ISBN 80-7184-099-08.
6. McQUAIL, D., *Úvod do teorie masové komunikace*, Portál, 2002, 448s., ISBN 80-7178-714-0
7. MÜHLPACHR, P., *Sociopatologie*, IMS Brno, 2009, 194s.
8. NELEŠOVSKÁ, A., *Pedagogická komunikace v teorii a praxi*, 1.vyd., Grada, 2005, 171s., ISBN 80-247-0738-1 (brož.)
9. OLIVER, D., *500 Internet: pět set rad, tipů a technik*, Slovart, 2008, 127s.
10. RADVAN, E., VAVŘÍK, M., *Metodika psaní odborného textu a výzkum v sociálních vědách*, IMS Brno, 2009, 57s.
11. ROGERS, V., *Kyberšikana*, Portál, 2011, 97s., ISBN 978-80-7367-984
12. ŘÍČAN, P., JANOŠOVÁ, P., *Jak na šikanu*, 1.vyd., Grada, 2010, 155s., ISBN 978-80-247-2991-6
13. SAK, P., SAKOVÁ, K., *Mládež na křižovatce: sociologická analýza postavení mládeže ve společnosti a její úlohy v procesech evropeizace a informatizace*, 1.vyd., Svoboda servis, 2004, 240s., ISBN 80-86320-33-2

14. SHELLMANN, B., et al. *Média – základní pojmy: návrhy, výroba, úvod do praxe*. 1. vyd., 7. publikace, Praha , Europa – Sobotáles cz s.r.o. ,2004, 482s. ,ISBN 80-86706-06-0.
15. SKLENÁK, V., *Data, informace, znalosti a Internet*, 1.vyd, Praha 2001, 502s., ISBN 80-7179-409-0
16. URBAN, L.,et al., *Masová komunikace a veřejné mínění*, Grada 2011, 1. vyd, 240s., ISBN 978-80-247-3563-4
17. VÁGNEROVÁ, K., et al., *Minimalizace šikany: praktické rady pro rodiče*, vyd.1., Praha, Portál, 2009, 152s.
18. VAŠUTOVÁ, M., *Proměny šikany ve světě nových medií*, Filozofická fakulta Ostravské univerzity, 2010, 226s., ISBN 978-80-7368-858-5
19. VYBÍRAL, Z., *Co, čím, jak a s kým komunikujeme*, 1.vyd., Hradec Králové, Daedemus, 1999, 91s., ISBN 80-7041-123-6
20. <http://www.mobilmania.cz/bleskovky/tretina-prvnacku-jde-do-skoly-s-mobilem/sc-4-a-1126069>, [on-line].[cit. 2012-03-08]
21. http://www.cyberbullying.us/Top_Ten_Tips_Parents_Cyberbullying_Prevention.pdf, [on-line].[cit. 2012-03-08]
22. <http://prvok.upol.cz/index.php/vyzkum/37-kybersikana>, [on-line]. [cit. 2012-03-08]
23. <http://homes.chass.utoronto.ca/~wellman/gradnet05/barnes%20-%20CLASSES%20AND%20COMMITTEES.pdf>, [on-line].[cit. 2012-01-02]
24. <http://www.nebudobet.cz/?page=kybergrooming>, [on-line].[cit. 2012-03-08]
25. <http://cms.e-bezpeci.cz/content/view/71/39/lang,czech/>, [on-line]. [cit.2012-02-15]

26. <http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/p/9701-11>, [on-line].
[cit. 2011-11-23] dostupné
27. http://www.symantec.com/about/news/release/article.jsp?prid=20111117_01, [on-line].[cit.2012-02-15]
28. <http://www.e-bezpeci.cz/index.php/rodice-ucitele-zaci/361-prevence-kybersikany>, [on-line].[cit. 2012-02-13]
29. <http://www.saferinternet.org/web/guest/safer-internet-day-2012>, [on-line].
[cit. 2012-01-07]
30. http://www.vys-edu.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=600139&id=2985,
[on-line].[cit. 2012-01-08]
31. <http://www.inhope.org/gns/home.aspx>, [on-line].[cit. 2012-01-07]
32. <http://www.saferinternet.cz/>, [on-line].[cit. 2012-01-28]
33. <http://cms.e-bezpeci.cz/content/view/15/60/lang.czech/>, [on-line].
[cit. 2011-11-18]
34. <http://esynergie.upol.cz/>, [on-line].[cit. 2012-02-04]
35. <http://www.lupa.cz/clanky/deti-i-rodice-podcenuji-rizika-na-internetu/>,
[on-line].[cit. 2012-03-08]
36. http://www.cyberbullying.us/Top_Ten_Tips_Parents_Cyberbullying_Prevention.pdf, [on-line].[cit. 2011-03-11]

Seznam příloh

Příloha č. 1: Dotazník pro žáky ZŠ

Příloha č. 2: Dotazník pro rodiče

Příloha č.1

Dotazník pro žáky ZŠ

Vážení žáci,

jsem student Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně obor Sociální pedagogika, zpracovávám bakalářskou práci na téma " Vliv sociálních sítí na výchovu mládeže“. Dotazník je určen pro věkovou kategorii 9-15 let. Rád bych Vás požádal o cca 10 až 15 minut Vašeho času při vyplnění dotazníku. Veškeré údaje, které zde uvedete, jsou anonymní a budou použity pouze pro potřeby mé bakalářské práce a ke studijním účelům. Předem Vám velice děkuji za Vaši pomoc a ochotu. Zakroužkuj odpovědi na tyto otázky:

1.

- a) dívka
- b) chlapec

2.Věk

- a) 9-11
- b) 10-12
- c) 13 – 15

3. Ve svém volném čase nejvíce preferuji

- a) hraji videohry nebo počítačové hry
- b) surfuji na internetu
- c) sleduji televizi
- d) dívám se na filmy
- e) poslouchám hudbu
- f) čtu knihu či časopis
- g) jdu ven s kamarády
- h) sportuji

4. Doma máme tyto přístroje

- a) fotoaparát
- b) videokamera
- c) rádio
- d) televizi
- e) DVD
- f) PC

5. Pokud máte počítač, máte i připojení k internetu

- a) ano
- b) ne
- c) nemáme počítač

6. Surfuješ po internetu

- a) méně než 2 hodiny denně
- b) 2 - 3 hodiny denně
- c) 4 - 5 hodin denně
- d) více hodin denně
- e) vůbec ne

7. Kde používáš internet

- a) doma
- b) ve škole
- c) u kamaráda
- d) v internetové kavárně
- e) jinde
- e) nepoužívám internet

8. Jaké stránky na internetu nejraději navštěvuješ

- a) sport
- b) humor, zábava
- c) Facebook, Badoo, Twitter
- d) email
- e) ICQ, Skype, MSN, chat, blog
- f) zpravodajství
- g) nemáme počítač nebo připojení k internetu

9. Používáš internet k hledání kamarádů

- a) ano
- b) ne

10. Je pro tebe setkání s lidmi na internetu nebezpečné

- a) ano
- b) ne
- c) na internetu jsem se s nikým nesešel

11. Hraješ hry na počítači:

- a) denně
- b) 2-3 dny v týdnu
- c) 4-6 dní v týdnu
- d) 1x týdně
- e) nemáme počítač
- f) hry nehraji

12. Upřednostnil bys hraní na počítači před kamarády

- a) ano
- b) ne

13. Pokud komunikuješ přes počítač (chatuješ), jak často

- a) méně než 2 hodiny denně
- b) 2 - 3 hodiny denně
- c) 4 - 5 hodin denně
- d) více hodin denně
- e) vůbec ne
- f) nemáme počítač nebo internet

14. Komunikoval jsi přes počítač (chatoval) jsi někdy s neznámým člověkem

- a) ano
- b) ne

15. Kdo kontroluje, co děláš na počítači

- a) nikdo
- b) rodiče
- c) prarodiče, sourozenci

16. Máš mobilní telefon

- a) ano
- b) ne

17. Používáš internet v mobilu

- a) ano
- b) ne
- c) nemám mobilní telefon

18. Dokážeš si představit život bez počítače

- a) ano
- b) ne

19. Znáš některý web o bezpečném chování na internetu

- a) www.e-bezpeci.cz
- b) www.saferinternet.cz
- c) www.bezpecneonline.cz
- d) www.pomoconline.cz
- e) jiný – napiš název _____
- f) neznám žádný web věnovaný bezpečnosti internetu

Děkuji Vám za vyplnění dotazníku. Marek Dvořák

Příloha č. 2

Dotazník pro rodiče

Vážení rodiče,

jsem student Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně obor Sociální pedagogika, zpracovávám bakalářskou práci na téma " Vliv sociálních sítí na výchovu mládeže“. Rád bych Vás požádal o cca 10 až 15 minut Vašeho času při vyplnění dotazníku. Veškeré údaje, které zde uvedete, jsou anonymní a budou použity pouze pro potřeby mé bakalářské práce a ke studijním účelům. Předem Vám velice děkuji za Vaši pomoc a ochotu. Zakroužkujte nebo jinak označte odpovědi na tyto otázky:

1.

- a) muž
- b) žena

2. Věk

- a) 25-30
- b) 31-36
- c) 37- 50

3. Ve svém volném čase moje děti nejvíce preferují

- a) hrají videohry nebo počítačové hry
- b) surfují na internetu
- c) sledují televizi
- d) dívají se na filmy
- e) poslouchají hudbu
- f) čtou knihu či časopis
- g) chodí ven s kamarády
- h) sportují

4. Máte doma počítač nebo notebook

- a) ano
- b) ne

5. Na co počítač nejčastěji používáte

- a) zpravodajství na internetu
- b) Facebook, Twitter, MSM nebo jiná sociální síť
- c) vzdělání
- d) multimedia
- e) hry
- d) e-bankovníctví

6. Pokud máte počítač, máte i připojení k internetu

- a) ano
- b) ne
- c) nemáme počítač

7. Surfujete na internetu

- a) méně než 2 hodiny denně
- b) 2 - 3 hodiny denně
- c) 4 - 5 hodin denně
- d) více hodin denně
- e) vůbec ne

8. Jaké stránky na internetu nejraději navštěvujete: můžete označit více možností

- a) sport
- b) humor, zábava
- c) Facebook, Badoo, Twitter
- d) email
- e) ICQ, Skype, MSN, chat, blog
- f) zpravodajství
- g) nemáme počítač nebo připojení k internetu
- h) vzdělání

9. Kontrolujete Vaše děti, co dělají na PC:

- a) ano
- b) ne

10. Víte o nebezpečích, která jsou spojena s užíváním internetu:

- a) ano
- b) ne

11. Znáte, co znamenají následující výrazy: můžete označit více možností

- a) cyberšikana
- b) cybergrooming
- c) cyberstalking
- d) sexting

12. Sdílíte fotografie Vaší rodiny na internetu

- a) ano
- b) ne
- c) nemám počítač nebo přístup na internet

13. Jestliže má Váš syn/dcera mobilní telefon, kontrolujete výpis volání, SMS

- a) ano
- b) ne
- c) syn/dcera nemá mobilní telefon

14. Je pro děti složité, dostat se k internetovým stránkám s nevhodným obsahem

- a) ano
- b) ne

15. Dokážete si představit život bez počítače

- a) ano
- b) ne

16. Sledujete společně s dětmi TV programy:

- a) ano
- b) ne
- c) občas

17. Mluvíte s dětmi o sledovaných filmech (pořadech):

- a) ano
- b) ne
- c) někdy
- d) nikdy

18. Znáš některý web o bezpečném chování na internetu:

- a) www.e-bezpeci.cz
- b) www.saferinternet.cz
- c) www.bezpecneonline.cz
- d) www.pomoconline.cz
- e) jiný - napiš název: _____
- f) neznám žádný web věnovaný bezpečnosti internetu

Ještě jednou děkuji za odpovědi, které mi moc pomohou. S výsledky, pokud budete mít zájem, Vás rád seznámím. Pokud na mě máte nějaké další otázky a chtěli byste mi k dané tématice sdělit nějaké další zajímavé poznatky a skutečnosti, které jsem nezmínil v tomto dotazníku, prosím kontaktujte mě e-mailem marekdvorak@centrum.cz

Děkuji